

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Suchen. Und Finden.
2003. Das Jahr der Bibel.

**Novi nacionalni ravnatelj
i novi hrvatski delegat**

**Kako iz alarmantnog
stanja?**

**Razgovor s dr. Tomislavom Vukom:
Biblija — knjiga trajnog nadahnuća**

**Hrvatska prvak svijeta
u rukometu!**

ŽIVA ZAJEDNICA lebensdienende gemeinde

List hrvatskih katoličkih zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der
kroatischen katholischen
Gemeinden in Deutschland

www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824

E-Mail:
kroatenseelsorge@t-online.de
zivazajednica@t-online.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in
Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Klarić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
Željka Čolić, Stjepan Herceg,
P. Josip Klarić, Ljubica
Markovica-Baban, dr. Adolf
Polegubić, Antonia Tamljanović-
Brkić, P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:
Ljubica Markovica-Baban
Romana Kašaj

Tisak/Druck:
Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:
Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

ZANIMLJIVOSTI

KASSEL

Graditelj oltara i svetohraništa

Božo Vidaković već dugi niz godina živi u Kasselu, a porijeklom je iz mjesta Čagli kod Požege. U svetoj 2000. godini izradio je iz drveta oltar, svetohranište i križ s hrvatskim pleterom i poklonio kapeli Hrvatske katoličke misije Kassell, posvećenoj Blaženoj Djevici Mariji — Najvjernijoj Odvjetnici Hrvatske. Boži je za izradu svetohraništa, oltara i krža trebalo oko dva mjeseca.

Istog je oblika svetohranište i oltar poklonio i kući „Domus Croata“ — Domu hrvatskih hodočasnika „Dr. Ivan Merz“ u Rimu. Inače, Božo Vidaković je dosad svoje radove, radene u različitim tehnikama izložio na četrnaest izložbi u Hrvatskoj, Njemačkoj i Nizozemskoj.

Snimci: A. Polegubić

Poziv na suradnju

Pozivamo poštovane čitatelje u ovoj Godini Biblije da nam se jave sa svojim priložima na temu: Što meni osobno znači Biblija? Zanimljivije priloge, ili njihove dijelove, objavljivat ćemo tijekom ove godine u „Živoj zajednici“.

● INTERVJU: dr. Tomislav Vuk

Biblija –
knjiga trajnog
nadahnuća

str.

6

● REPORTAŽA: HKM Wuppertal

U službi
Crkve i
naroda

str.

10

● RIJEČ O RIJEČI: dr. Ante Vučković

Riječ je
Gospodnja

str.

12

2003. GODINA BIBLIJE:

Biblija puno govori i suvremenom
čovjeku

Ova godina je posebna milosna pri-
goda da se i u našim zajednicama i
obiteljima aktivnije čita Biblija.

8-9

DIASPORA CROATICA:

Novi zbornik radova „Hrvatska di-
jaspota u Crkvi i domovini“

17

ŽIVOT: Marijan Markotić
Preopterećeni roditelji

Najbolje zaštitno sredstvo protiv pre-
velike i dugotrajne iscrpljenosti je
zdrava, otvorena i dosljedna komuni-
kacija.

22-23

ST. GALLEN — ŠVICARSKA

Proslavljena 30. obljetnica misije

18

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE

P. Josip Klarić: Suchen und finden

Gespräch mit Msgr. Rainer Klug:
Die Pastorale Betreuung der Katho-
liken anderer Muttersprache — ein
wichtiger Aspekt der Erzdiözese
Freiburg

13-15

|| Određenim krugovima u Hrvatskoj nije u interesu da predstavnici
Crkve u dijaspori djeluju na karitativnom i humanitarnom planu. ||

Kako iz alarmantnog stanja?

Godina 2003. na njemačkom je jezičnom području proglašena Godinom Biblije. Prilika je to da se u hrvatskim katoličkim zajednicama i obiteljima aktivnije čita Biblija i u njoj pronalazi nadahnjujući sadržaj u raznim prigodama života. Izraelce je u dijaspori i progonstvu ponajbolje očuvao kontakt sa živom Božjom Riječi. To je ujedno i poticaj Hrvatima katolicima na ovim prostorima da ostanu vjerni svojim korijenima i domoljublju bez obzira što u posljednje vrijeme bivaju od dijela domovinskog tiska ponovno napadani, a neki imenom i prezimenom. Tako se fra Marinka Vukmana, voditelj HKM Sindelfingen, zauzetog hrvatskog karitativnog i humanitarnog djelatnika, naziva „dugokosim svećenikom, prilično liberalne životne orijentacije, kojeg Hrvati u Stuttgartu rijetko vide u svećeničkoj odori, ali su ga imali priliku upoznati kao poduzetnika i financijskog ‘mecenu’“. Tko i dijelom pozna fra Marinka zna koliko je neistine sadržano u citiranom tekstu. Mudrom čovjeku dosta! Novinari koji pišu u tim tiskovinama za sebe drže da su slobodni i demokratski. Ako se pod tim po-

drazumijeva sloboda i demokracija, onda se puno toga u tom „demokratskom sustavu“ dovodi u pitanje. Na žalost, kad ne funkcionira pravna država, sve je moguće. Određenim krugovima u Hrvatskoj nije u interesu da predstavnici Crkve u dijaspori djeluju na karitativnom i humanitarnom planu. Kad bi Crkva prestala djelovati na tom području, izgubila bi svoju vjerodostojnost. Takvo djelovanje proizlazi iz same njezine biti.

Hrvatski dušobrižnički ured je nedavno objavio zbornik radova s godišnjega skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz zapadne Europe, održanog prošle godine u Opatiji. Skupom se željelo upozoriti hrvatsku društvenu i crkvenu javnost na probleme s kojima se danas suočava hrvatska dijaspota. Alarmantni podaci svjedoče da je od 1991. do 2001. iz Hrvatske prema Zapadu iselilo do 180.000 Hrvata. Nije li vrijeme, da se umjesto napada i podmetanja, konkretno počne raditi na zaustavljanju iseljavanja i stvaranju uvjeta povratka. Pritom je velika odgovornost svakog pojedinca, a poglavito onih koji odlučuju o sudbinama drugih.

Urednik

Iz Delegatova pisma

Novi nacionalni ravnatelj i hrvatski delegat

Dugo je Njemačka biskupska konferencija tražila novoga ravnatelja za dušobrižništvo stranaca. Pronašla je iskusnog dušobrižnika i referenta za dušobrižništvo stranaca, predsjednika KAB-a i voditelja dušobrižništva za katoličke muševu u biskupiji Augsburg. Novim nacionalnim ravnateljem, od 1.1.2003., imenovan je župnik Wolfgang Miehe. Gospodin Miehe dobro poznaje problematiku dušobrižništva katolika drugih materinskih jezika ne samo u svojoj biskupiji nego i u ostalim biskupijama u SR Njemačkoj i to će mu kao nacionalnom ravnatelju biti od velike pomoći, a nama stranim katolicima sigurno na korist. Želimo mu svako dobro na novoj i odgovornoj dužnosti te obilje Božjeg blagoslova. Dosadašnjem ravnatelju prelatu dr. Prasselu od srca zahvaljujemo za sve što je učinio, posebno za nas Hrvate katolike te

mu želimo puno uspjeha na novoj dužnosti.

Konačno je imenovan i novi delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u SR Njemačkoj. Stalno vijeće Njemačke biskupske konferencije na sjednici 20. i 21. siječnja ove godine imenovalo je na pet godina, s početkom 1. lipnja 2003. godine, župnika Hrvatske katoličke misije Mainz p. Josipa Bebića. P. Bebić ima iza sebe dugogodišnje pastoralno iskustvo kako u njemačkim župama tako isto i u hrvatskim misijama koje će mu sigurno dobro doći u budućem radu. P. Josipu od srca čestitamo na ukazanom mu povjerenju. Želimo mu svako dobro i Božji blagoslov u tom odgovornom djelovanju.

Drage čitateljice i čitatelji „Žive zajednice“, ja ću Vam se, dakle, kao delegat sa svojim pismima javljati još u ožujku, travnju i svibnju. Vaš

P. Josip Klarić, delegat

Mir u svijetu, među religijama i u obiteljima

Kada bi političari u djelo proveli međunarodne zakone i rezolucije, koristeći se legitimni institucijama, svijet bi bio „potpuno drugačiji“. Bilo bi tada i više mjesta za ostvarenje obveze solidarnosti, bilo bi manje nejednakosti, bilo bi više optimizma za našu budućnost, kazao je Papa.

Crkvu i svijet u posljednjih mjesec dana obilježio je niz važnih i znakovitih događaja, susreta i inicijativa. Među njima osobito su pozornost zaslužili i dobili govor pape Ivana Pavla II. Diplomatskom zboru akreditiranom pri Svetoj Stolicu, odlučno protivljenje vjernika i nevjernika ratu u Iraku te naputak za djelovanje katolika u politici kojega je u Vatikanu objavila Kongregacija za nauk vjere.

zuelu; sukobi koji sprječavaju brojne afričke zemlje da se posvete vlastitom razvoju; bolesti koje šire zarazu i smrt; teški problem gladi, osobito u Africi; neodgovorna ponašanja koja pridonose osiromašnju resursa planete: to su isto toliki bičevi koji prijete preživljavanju čovječanstva, vedrini osoba i sigurnosti društava. „No, sve se može promijeniti, optimistično je rekao Ivan Pavao II. jer sve „ovisi o nama“ i svatko može u sebi razviti ne samo vlastiti

sti.“ Kada bi političari danas u djelo proveli međunarodne zakone i rezolucije, koristeći se legitimni institucijama, svijet bi bio „potpuno drugačiji“. Bilo bi tada i više mjesta za ostvarenje obveze solidarnosti, bilo bi manje nejednakosti, bilo bi više optimizma za našu budućnost. Mladi bez posla, odbaceni hendikepirani, napušteni stari, zemlje zatočenici gladi i bijede; sve to dovodi do gubitka nade pa čak i do nasilja. Zato je nužno birati, kako bi čovjek imao budućnost; zato narodi zemlje i oni koji vladaju nekada moraju imati hrabrosti reći „ne“.

Valja također istaknuti kako je veliko zanimanje javnosti pobudio i naputak, tj. doktrinarna nota Kongregacije za nauk vjere o ponašanju katolika u politici, koja je objavljena u Vatikanu 16. siječnja.

Protiv egoizama, za zaštitu života

U dvorani Regia apostolske palače u Vatikanu Sveti Otac se 13. siječnja obratio govorom na novogodišnjem primanju veleposlanicama i veleposlanicima, kojih je bilo 178, među kojima je bio i hrvatski veleposlanik pri Svetoj Stolicu dr. Franjo Zenko. U svome je govoru Papa izrekao ozbiljnu i dramatičnu opomenu protiv rata u Iraku i jasno progovorio o doista tužnome stanju naše planete protekle 2002. Veleposlanici, preko kojih se Ivan Pavao II. obratio cijelome svijetu, čuli su Papino oštro „ne“ terorizmu, ne ratu, ne egoizmu, ne iskorištavanju čovjeka na zemlji i ugrožavanju njegovih prava. Velika su i opravdana očekivanja naših suvremenika, rekao je veleposlanicima Papa, no ona su nažalost prečesto ugrožena ili pak potpuno onemogućena političkim krizama, oružanim nasiljem, društvenim sukobima, siromaštvom ili prirodnim katastrofama. Nikada kao na početku ovoga tisućljeća čovjek nije shvaćao koliko je naš svijet krhak i slab. „Impresioniran sam osjećajem straha koji često stanuje u srcu naših suvremenika“, rekao je Papa i nabrojio sva zla ovoga svijeta: „Podmukli terorizam koji može pogoditi u svakome času i svugdje; neriješeni problem Bliskoga istoka sa Svetom Zemljom i Irakom; udari koji razaraju Južnu Ameriku, posebno Argentinu, Kolumbiju i Vene-

Među veleposlanicima bio je i hrvatski veleposlanik dr. Franjo Zenko (prvi zdesna)

potencijal vjere, nego i poštivanja prava drugoga i služenja drugome. Sve to ovisi, jasno je, i o ponašanju odgovornih političara koji su pozvani služiti zajedničkom dobru. Da ne bi završio u ponoru, pred čovjekom današnjice stoje različiti imperativi. Na prvome je mjestu poštivanje života „jer je najtemeljnije ljudsko pravo, pravo na život. Pobačaj, eutanazija ili kloniranje čovjeka, na primjer, riskiraju svođenje ljudske osobe na jednostavni objekt: na neki način, život i smrt po zapovijedi!“, rekao je Sveti Otac i upozorio da i znanstvena istraživanja bez moralnih kriterija nisu ništa drugo doli nijekanje bitka i dostojanstva osobe. „I sam rat napada na ljudski život, jer sa sobom nosi patnju i smrt. Borba za mir uvijek je borba za život!“ Mora se jamčiti i poštivanje prava, što na međunarodnoj razini znači da postoje neka nedodirljiva prava čiji je cilj „jamčiti sigurnost i slobodu građana i nacija. Takva pravila ponašanja u temelju su nacionalne i međunarodne stabilno-

Svijet protiv „preventivnog rata“ u Iraku

Najglasnije „ne“ već dugo vjernici, ali i nevjernici diljem svijeta, viču protiv takozvanoga preventivnog rata u Iraku. Na tom ratu najviše insistiraju Sjedinjene Američke Države, no očit je izostanak potpore međunarodne zajednice. Rat je „uvijek poraz za čovječanstvo“, rekao je Papa diplomatima pozivajući se na međunarodno pravo, na početni dijalog, solidarnost među državama, plemenito korištenje diplomacije kao sredstva koja su dostojna čovjeka i nacija u rješavanju njihovih nesuglasica. U Papinom prosvjedu protiv rata prepoznaje se glas cijeloga svijeta i pripadnika različitih religija. Kako je pojasnio dosadašnji trajni promatrač Svete Stolice pri Ujedinjenim narodima u New Yorku mons. Renato Martino, katolička moralna teologija ne prihvaća tzv. „preventivni rat“. Papa nije „anti-Amerikanac“, ali za „preventivni rat“ protiv Iraka nema nikakva opravdanja u ovome času, potvrdio je mons. Martino, dodajući da rat s Irakom — nije neizbježan. Jake kampanje i javni prosvjedi po cijelome svijetu, u kojima su osobito aktivna i crkvena laička udruženja, žele pokazati da svjetska javnost nije uvjerena kako je „rat rješenje“ bilo kojega problema. M. K.

Solidarnost i povezanost domovinske Crkve

„Više od same materijalne potpore pojedinim župama ili ustanovama Crkve u BiH, značajnija je bratska solidarnost i povezanost s Crkvom u Hrvatskoj koja ih iznutra hrabri, ali ih također utvrđuje u izvanjskim tegobama dajući im sigurnost da nisu osamljeni i bez oslonca“, stoji u zajedničkom priopćenju domovinskih biskupskih konferencija.

Na Badnji dan tugu u domovinskoj Crkvi na području Bosne i Hercegovine bacilo je ubojstvo povratničke obitelji Anđelić u Kostajnici pored Konjica koje je počinio muslimanski ekstremist. Zločin je tri dana kasnije osudilo Međureligijsko vijeće Bosne i Hercegovine na čelu s predstavnicima svojih zajednica: vrhbosanskim nadbiskupom kardinalom Vinkom Puljićem, reis-ul-ulemom Mustafom Cerićem, metropolitom dabrobosanskim Nikolajem i predsjednikom Židovske zajednice BiH Jakobom Ficijem. Pored toga stravičnog zločina nad Hrvatima u Bosni i Hercegovini ciljano je u vrijeme božićnih dana iz Federalne vlade neisplaćena mirovina i socijalne naknade hrvatskim stradalnicima na području Bosne i Hercegovine. Za razliku od nekontroliranih Muslimana, Hrvati su svoja prava morali tražiti prosvjedima na ulici. U to vrijeme jedino je uz njih bila Crkva na čelu s kardinalom Vinkom Puljićem. Treći, za Hrvate tužni događaj bilo je spaljivanje jaslca u Mostaru na Rondou. Počinitelji se (ne)znajul Istraga je u tijeku kao i one koje su se događale proteklih godina nad Hrvatima, a uzrokovali su ih Bošnjaci Muslimani.

Papin stoji inozemni pastoralni pohod bit će Hrvatskoj

Unatoč tim sjenama i tamnoj strani proteklih dana u domovinskoj Crkvi bila su brojna svijetla događanja koja utječu na određenje hrvatskoga naroda i Crkve. Među rijetkima u svijetu, Hrvati će po treći put imati posebnu čast ponovno primiti Svetoga Oca kojem će to biti jubilarni stoti inozemni pohod. U tom povodu u Republici Hrvatskoj boravila je vatikanska komisija na čelu s mons. Renatom Boccardom, predstojnikom protokola Državnog tajništva Svete Stolice koja se sastala s crkvenim i državnim pred-

stavnicima koji će odlučivati o mogućem Papinom pastoralnom pohodu. S crkvene strane Republike Hrvatske delegaciju je predvodio nadbiskup zagrebački, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Josip Bozanić, dok je Odbor za organizaciju najavljenog Papinog dolaska s državne strane predvodio dr. Goran Granić, potpredsjednik Vlade i predsjednik Komisije Vlade Republike Hrvatske za

Mladi su pjesmom obogatili ekumenska slavlja

odnose s vjerskim zajednicama. Nakon susreta s najvišim državnim tijelima, od 7. do 13. siječnja, vatikansko izaslanstvo posjetilo je Krk, Omišalj, Rijeku, Zadar, Dubrovnik, Osijek i Đakovo. Prema zajedničkim predviđanjima to su ujedno odredišta Papina pohoda Republici Hrvatskoj. Ono što se raspravljalo na državnoj razini preneseno je u svim mjestima gdje se razgovaralo o detaljima Papina dolaska.

Kako je tijekom svog boravka izjavio mons. Boccardo, za vrijeme svoga pastoralnog pohoda Republici Hrvatskoj Sveti Otac proglasit će blaženom s. Mariju Petković u Dubrovniku. Za proglašenje blaženim dr. Ivana Merza, koje će također biti u 2003. godini, mons. Boccardo je kazao da se još ne razmišlja o mjestu.

Svjetska molitvena osmina za jedinstvo kršćana održana je od 18. do 25. siječnja diljem Hrvatske. Uz aktivno sudjelovanje Katoličke Crkve molitve za jedinstvo kršćanskih Crkava priredene su u Rijeci, Zadru, Sa-

rajevu, Mostaru, Banja Luci, Požegi, Gospiću i drugim mjestima. Središnje slavlje održano je u Zagrebu u crkvi sv. Marka. Molitveno ekumensko slavlje uz predstavnike kršćanskih Crkava predvodio je predsjednik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog mons. dr. Vlado Košić. Znakovito je da su sudjelovali i predstavnici Makedonske Pravoslavne Crkve u Republici Hrvatskoj.

Na pastoralno-teološkom tjednu više od 500 sudionika

Na 43. pastoralno-teološkom tjednu u Zagrebu sudjelovalo je više od petsto svećenika i drugih pastoralnih djelatnika. Tema ovogodišnjeg pastoralno-teološkog tjedna bila je „Pluralizam u Crkvi“. Od 21. do 23. siječnja, uz sudjelovanje svih hrvatskih biskupa, predavači, profesori hrvatskih teoloških učilišta, isticali su da Crkva i kršćani ne smiju pluralizmu pristupiti integralizmom ili relativizmom, nego preobražavajućim prihvaćanjem. To znači nastojanjem oko jedinstva društva i čovječanstva. Posebno je istaknuta važnost djelovanja laika unutar Crkve kao onih koji uprisutnjuju Crkvu u pluralističkom društvu te suradnja između karizmatičkih pokreta i župnih zajednica.

Biskupi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine sastali su se u Zagrebu 20. siječnja. U zajedničkom priopćenju razmatrali su stanje i okolnosti u kojima djeluje Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini, a koja je suočena s mnogim poteškoćama i problemima kao izravnim ili neizravnim posljedicama agresorskog rata na Hrvate. Svi su za jednodušno omogućavanje povratka u svoj zavičaj. Rečeno je kako je više od same materijalne potpore pojedinim župama ili ustanovama Crkve u BiH, značajnija bratska solidarnost i povezanost s Crkvom u Hrvatskoj koja ih iznutra hrabri, ali ih također utvrđuje u izvanjskim tegobama dajući im sigurnost da nisu osamljeni i bez oslonca.

V. Č.

RAZGOVOR S HRVATSKIM BIBLIČAROM PROF. DR. FRA TOMISLAVOM VUKOM

Biblija — knjiga trajnog nadahnuća

Nedavno je u Dresdenu svečano otvorena „Godina Biblije 2003.“ u Njemačkoj, koja će se na cijelom njemačkom jezičnom području održati pod geslom „Tražiti i naći“. Kako bismo naše čitatelje upoznali sa značenjem ove godine posvećene Bibliji, te uopće značenjem Biblije u životu čovjeka i kršćanina, razgovarali smo s hrvatskim bibličarom prof. dr. fra Tomislavom Vukom, članom Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Dr. Vuk je doktorirao iz teologije s biblijskom specijalizacijom 1979. u Jeruzalemu na Franjevačkom biblijskom institutu (Studium Biblicum Franciscanum), koji je sada Fakultet za biblijsku znanost i arheologiju, na kojem predaje od 1985. godine.

Žz: Na njemačkom je jezičnom području 2003. godina proglašena Godinom Biblije. Mislite li da bi taj primjer trebalo slijediti i u drugim krajevima?

Dr. Vuk: Ovu je godinu, koliko je meni poznato, Godinom Biblije proglasila Međunarodna biblijska udruga, što u nas djeluje pod službenim nazivom Hrvatsko ekumensko biblijsko društvo. To je općekršćanska ekumenska organizacija biblijskih stručnjaka i promicatelja biblijskog pastoralnog. Cilj je toga proglasa pobuditi i obnoviti u Božjem narodu svijest o ulozi Svetog pisma za vjerski život pojedinaca i čitave crkvene zajednice te ih tako osposobiti za duhovni opstanak u sadašnjoj situaciji u svijetu, u kojoj se čovjek vjernik teško snalazi. Njegovo se naime vjerničko uvjerenje omalovažava, da ne kažem ismijava, a ako ga se i tolerira, onda se svim silama nastoji potisnuti ga u neku beznačajnu „sferu privatnosti“ te ga time lišiti svake društvene relevantnosti. Doprinos mu se da postoji jedino kao neka privatna „duhovna utjeha“, tj. samo-

obmana — za one koji je trebaju. Katolički episkopati u raznim zemljama, poglavito na njemačkom govornom području, ali i drugdje gdje je za to bilo sluha, tu su inicijativu velikodušno pozdravili, čak i posvojili, pa se vrše pripreme za velike manifestacije u tom smislu. No očito ne svugdje. Ne znam da li u pretpostavci da to — pa tako i nama — ne treba. Nije mi poznato da se u nas nešto posebno sprema u tom smislu, barem ne na nacionalnoj razini (molim oprostjenje ako moja neupućenost, ovako izdaleka, nedovoljno vrednuje nečiji trud).

„Sveto pismo je važan čimbenik oblikovanja europske civilizacije i kulture“

Žz: U čemu je važnost i vrijednost Biblije? Započnimo s njezinom ulogom u oblikovanju zapadne civilizacije i kulture.

Dr. Vuk: Oni koji u naše vrijeme kreiraju javno i političko mnijenje na Zapadu nastoje pod svaku cijenu istisnuti iz društvene svijesti uvjerenje da je vjera u Boga, i to prvenstveno kako se ona izražavala u kršćanstvu, odigrala vrlo važnu ulogu u oblikovanju zapadnjačke ne samo religioznosti i duhovnosti nego i civilizacije i kulture uopće pa tako i europskog kolektivnog identiteta. To se npr. vidi iz diskusija o ustavu Europske unije. Želi se izgraditi jedan „novi“, rigorozno-profani europski kolektivni identitet, bez ikakve primisli na Boga i bez ikoje uloge kršćanstva u njemu. To ide rukom pod ruku s drugim svojstvom koji bi taj identitet trebao imati: da bude ne etnički nego politički, da se ne temelji na pripadnosti nekom narodu, dakle na načelu narodnosti, nego državi, tj. na pravnoj kategoriji državljanstva. Zato si i protagonisti uhodaivanja pravnih i političkih institucija hrvatske države neprestano o to načelo obijaju glavu. Pa ipak je neosporno da su vjera u Boga i kršćanstvo — a kroz njih i Biblija kao knjiga iz koje oni crpe inspiraciju — bili jedan od dvaju odlučujućih čimbenika u oblikovanju europske civilizacije i kulture, pa tako i kolektivnog identiteta eu-

ropskih ljudi i naroda. Oni su joj dali „dušu“, tj. sustav vrijednosti. To najbolje osjećaju oni koji, kao i ja, čitav svoj vijek provode negdje „drugdje“, kao „stranci i pridošlice“, tj. izvan kruga svoje, u ovom slučaju zapadnjačke i kršćanske civilizacije. No te razlike nisu i ne bi smjele biti ni uzrokom ni povodom bilo kakvog sraza a najmanje ratovanja. Nažalost, svaki govor o temi odnosa među uljudbama i kulturama danas je opterećen sadašnjom međunarodnom političkom situacijom, u kojoj izgleda da je rat već davno odlučan (na to ukazuju masivne pripreme), a sve drugo je samo mistifikacija i farsa. Nikakvu ulogu u svemu tome ne igra ni kultura ni civilizacija, a još manje religija, nego, kao i uvijek, samo vlastiti interes, i to političke i ekonomske naravi. Zato se Sveti Otac, usprkos svojim slabašnim fizičkim snagama, a na temelju čvrste biblijske vjere, ne zamara upozoravati na neprimjerenost uporabe sile. Zapadnjačka uljudba ima potom korijene i u klasičnim civilizacijama, osobito pod društveno-pravnim vidom, no na to se ovdje ne možemo osvrnuti. Eto to su osnovna načela zapadnjačke civilizacije i kulture, i povijesni čimbenici koji su je stvorili. Među njima su i vjera u Boga, kršćanstvo i Biblija kao duhovna komponenta. A sada smo u opasnosti da izgubimo baš tu „dušu“. Nije ovo prilika da dalje raščlanjujemo tu temu. Poglavito bi valjalo vidjeti što nam se nudi kao nadomjestak za to.

Biblija prihvaćana i osporavana

Žz: Govorili ste o povijesnoj ulozi Biblije i kršćanske vjere u oblikovanju zapadnjačke uljudbe i kulture. Kako se danas gleda na Bibliju?

Dr. Vuk: Činjenica je da se u prošlosti gledalo na Bibliju i njome se služilo, nju se čitalo i studiralo, gotovo isključivo pod religioznim, vjerskim ili još uže pod konfesionalnim vidom. I obrnuto: „protivnici“ vjere općenito i kršćanstva specifično stoga su nužno i na Bibliju gledali kao na knjigu protiv koje se moraju „boriti“. Zato su je često omalovažavali, čak ismijavali.

Situacija se u drugoj polovici 20. st. jako izmijenila. Shvatilo se da Biblija, baš kao civilizacijski i kulturni čimbenik, predstavlja pravo uljudbeno blago, i to ne samo europske ili zapadnjačke civilizacije i kulture nego svjetskog, univerzalnog humanizma. Nekoć se, dakle, Bibliju proučavalo prvenstveno pod vjersko-teološkim, a usto, ili tomu podređeno, pod povijesnim vidom. Ovo posljednje često je puta bilo u funkciji apologetike, tj. „dokazivanja“ vjere, osobito u svezi s počecima kršćanstva, a na opće kulturnom planu oslanjalo se na Bibliju kao na izvor za poznavanje povijesti starog Bliskog istoka. Naravno, jer drugih izvora za to zapravo nije ni bilo. Nešto podataka donosili su

klasični, naročito grčki autori. Otkad je od sredine 19. st. uznapredovala arheologija kao znanstvena disciplina, ona je pronalaženjem i proučavanjem materijalnih ostataka polučila daleko veće, i to izravno, poznavanje starih bliskoistočnih civilizacija, uključujući i područje starog Izraela i okolnih naroda. Donijela je na vidjelo i nepreglednu masu tekstova na starim jezicima i pismima, koji potječu isto tako neposredno iz drevnih razdoblja, a nisu bili prenošeni do nas prepisivanjem kao dio tradicionalne kulture; nisu dakle podlijevali mogućem kasnijem iskrivljavanju. Biblija je zato na tim područjima izgubila ne samo ekskluzivu, nego se shvatilo da je ona u svrhu rekonstrukcije drevne

povijesti često puta ne samo nedostatna nego i vrlo problematična. Shvatilo se naime da Biblija — ni kao cjelina ni pojedine knjige koje je sačinjavaju — nije isto što i povjesnica.

Opasnost privatiziranja vjere i Svetoga pisma

Žz: Koja je uloga Biblije na specifično religioznom planu, tj. u vjerskom i duhovnom životu kršćana, pojedinačno i kao Crkve?

Dr. Vuk: Među raznim teološkim znanstvenim disciplinama najzahtjevnija je svakako biblijska egzegaza, jer pretpostavlja ogromnu erudiciju na vrlo širokom planu, a ta zahtijeva dugotrajnu i mukotrpnu akademsku izobrazbu i pripravu. To uključuje ponajprije poznavanje starih i modernih jezika, zatim drevnih civilizacija i povijesti, potom teoretskih i metodoloških postavki mnogih modernih znanstvenih disciplina, od filozofske hermeneutike i znanosti o ljudskom priopćivanju do teorije književnosti, osim svih ostalih izričito teoloških vidova bavljenja biblijskim tekstom. Takva visoka specijalizacija s jedne je strane donijela mnogo dobrih rezultata, jer u naše vri-

jеровati! — te odbacuju svaku primisao racionalnog pristupa stvarima vjere. Drugi pak žele „privatizirati“ i vjeru, pa tako i čitanje Svetoga pisma. Zato redovito ne „iščitavaju“ iz biblijskih tekstova ono što ti žele reći nego u njih „učitavaju“ svoje vlastite i privatne misli i ideje, zaboravljajući da su biblijski tekstovi pisani ne iz motiva osobnog zadovoljstva ili književnih poriva, nego za zajednicu vjernika, da ih je ona primala, usvajala, posuvenjenjivala i prenosila. Zato je nemoguće kao vjernik čitati Sveto pismo osim s punom sviješću crkvenosti. Sveto pismo nije ništa drugo nego tekstom izražena i tako fiksirana i posvjedočena vjera Crkve u kvalificirano vrijeme njena nastanka i oblikovanja. Tko ga dakle želi čitati, shvatiti, razumjeti i usvojiti kao sveti tekst vjere, taj to može postići ne kao privatni pojedinac nego jedino kao član one iste crkvene zajednice vjernika koja je bila u temeljima i njegova nastanka. Tako se znanstveno bavljenje Biblijom i njezino jednostavno iščitavanje, proučavanje, usvajanje i razmatranje od strane „običnog“ vjernika, uronjenog u svoju identifikaciju s crkvenom zajednicom kojoj pripada, ne isključuju nego nadopunjavaju.

Sveto pismo nije ništa drugo nego tekstom izražena i tako fiksirana i posvjedočena vjera Crkve u kvalificirano vrijeme njena nastanka i oblikovanja. Tko ga dakle želi čitati, shvatiti, razumjeti i usvojiti kao sveti tekst vjere, taj to može postići ne kao privatni pojedinac nego jedino kao član one iste crkvene zajednice vjernika koja je bila u temeljima i njegova nastanka.

Žz: I za kraj, mislite li se Vi osobno na neki način angažirati u Godini Biblije?

Dr. Vuk: Ja osobno već više godina radim na realizaciji jedne biblijsko-arheološke izložbe u svom matičnom franjevačkom samostanu u Cerniku, kod Nove Gradiške. Ona je već provizorno postavljena u dvije velike dvorane. Jedna sa-

jeme možemo doista mnogo bolje upoznati svijet i misao Biblije nego je to bilo moguće u prošlosti. No kao negativna nuspojava egzegeze kao visoke znanosti pojavio se i izvjesni strah, osobito kod klera, da se njome dublje pozabave, kako se naime zbog svoje nedostatne znanstvene spremne ne bi blamirali ako kažu nešto što ne stoji. Kao učinak takve nesigurnosti ljudi se ne uspijevaju odvažiti na čitanje i proučavanje Svetoga pisma ili pak svjesno odbacuju svaki znanstveni pristup te traže neki „jednostavan“ način. Pritom često upadaju u stupicu onih koji za sve nude jeftina rješenja, npr. raznih sekti, ili onih koji na vjerskom području zastupaju krajnji fundamentalizam — dovoljno je

držati zbirku od nekoliko stotina arheoloških predmeta iz Svete Zemlje. Oni pokrivaju kronološki raspon od prapovijesti do modernih vremena, ali s naglaskom na Isusovu dobu. U drugoj je dvorani prikaz povijesti biblijskog teksta, od najstarijih rukopisa do najnovijih znanstvenih kritičkih izdanja — najprije na originalnim jezicima (hebrejskom, aramejskom i grčkom) i u starim prijevodima, a potom i na hrvatskom jeziku. To je predstavljeno za sad samo kroz izložke, tj. originale i faksimilne pretiske, a ove bih godine, za ljetnih praznika — ako bude dovoljno vremena i financija — želio pridodati ono što još nedostaje: slikovne priloge i opisne tekstove.

Razgovarao: Adolf Polegubić

Biblija puno govori i suvremenom

Na svetkovinu Svete Bogorodiце, 1. siječnja, u Dresdenu je otvorena „Godina Biblije“ u Njemačkoj. Za njemačko govorno područje geslo je proslave „Tražiti i naći“. Pripreme su započele još prošle godine, a u organizaciju i pokretanje proslave je uključena ne samo Katolička Crkva s njemačkog govornog područja već i druge kršćanske Crkve koje djeluju na tom području. Tijekom godine na razne bi se načine željelo aktualizirati Bibliju i približiti je suvremenom čovjeku. Tako će na temu Biblije biti priredene izložbe, predavanja, igre za djecu i mlade, predstavljanja i promidžbeni pothvati. Prigoda je to da se i sami podsjetimo na najvažnije podatke o Svetom pismu te što ono danas može poručiti suvremenom čovjeku u raznim njegovim potrebama.

Biblija ili Sveto pismo jest zbirka knjiga koje Židovi i kršćani na svoj način smatraju svetima. Biblija se dijeli na Stari i Novi zavjet. No, Biblija predstavlja i spomenik povijesti čovječanstva. Jedna je od najstarijih knjiga te je postala temeljem europske kulture i civilizacije. Ne treba ni spominjati koja je važnost Biblije za svaki od europskih naroda. I mi Hrvati bez Biblije ne bismo mogli proučavati nastanak i razvoj svoje vlastite pismenosti, a bez njezine povijesti, tematike i simbolike, ostaje nam nerazumljiva velika europska i hrvatska svekolika umjetnička baština.

Knjiga nad knjigama

Naziv „Biblija“ također ima svoju povijest, a dobila ga je po staroj feničkoj luci Biblos, koja se nalazila iz-

nad današnjeg Bejruta u Libanonu. Zato smo zahvalni i samim Feničanima koji su dali početke našeg alfabeta, a oni su ujedno bili i glavni trgovački posrednici tadašnjeg pisac materijala. Upravo je zbog toga njihova trgovačka luka Biblos odredila u grčkom naziv knjige. Tako

Biblija i danas našem suvremenom čovjeku može puno toga reći. Odgovori koje dobiva u današnjem svijetu nisu dovoljno sadržajni, niti ga u cijelosti zadovoljavaju. Stoga je upravo ova godina posvećena Bibliji posebna milosna prigoda da se i u našim zajednicama i obiteljima aktivnije i češće čita Biblija i u njoj pronalazi trajni i ispunjavajući sadržaj u raznim prigodama života.

je Sveto pismo postalo ne samo zbirka svetih knjiga, već i Knjiga, knjiga nad knjigama. Naziv Biblija je preko latinskog jezika ušao u sve europske jezike.

Stari i Novi zavjet također ima svoje veliko značenje. Prema Bibliji središnji događaj povijesti hebrejskog naroda, Izraela, jest sinajski Savez-Zavjet, koji je postao središnjim znakom židovskog naroda; o njemu pjevaju psalmi o njemu govore proroci. U Novom se zavjetu Krist pokazuje kao onaj koji ostvaruje u svojoj krvi „Novi savez“. Tako Stari i Novi zavjet ili savez žele na svoj način označiti dva važna vremenska razdoblja, i to prvi dio kao vrijeme pripreme i očekivanja Isusa Krista i drugi kao vrijeme

Isusa Krista, koje je prema Svetom pismu, konačno vrijeme čovječanstva koje ide u susret velikom Danu.

Biblija započinje Knjigom postanka, a završava Otkrivenjem, te obuhvaća vrijeme od vremena stvaranja „neba i zemlje“ do velikog preobraženja kada će nastati „novo nebo i nova zemlja“. Prema katoličkom popisu Biblija sadrži 46 biblijskih knjiga Staroga zavjeta i 27 knjiga Novoga zavjeta.

Po sadržaju i književnim vrstama knjige Svetoga pisma su raznorodne: povijesti, poslovice, religiozno pjesništvo, proročko govornništvo i sl. One su također i raznovremene, a nastale su u velikom rasponu između 1300. god. prije i 100. god. poslije Krista. Većina biblijskih knjiga Staroga zavjeta napisana je hebrejski, neka po-

glavlja Danijela i Ezre aramejski, dok je sav Novi zavjet napisan grčki. Od starozavjetnih knjige grčkim su jezikom napisane Knjiga mudrosti i Druga knjiga o Makabejcima. Na žalost, izvornik je nekih knjiga, na hebrejskom ili aramejskom, tijekom vremena izgubljen, te su ostale sačuvane samo u grčkom.

Posebna važnost prvih prijevoda Biblije

Najstariji prijevodi Svetog pisma jesu Septuaginta ili Prijevod Sedamdesetorice i Vulgata. Septuaginta je nastala u III. do II. st. prije Krista. Ime se povezuje s legendom koja je nastala na temelju pisma Pseudo-Aristeje. Naime, na molbu knjižničara glavovite knjižnice u Aleksandriji u Egiptu Falereja, Ptolomej Filaret je pozvao iz Palestine 72 Židova koji su bili upućeni u grčki jezik te su, prema toj legendi, preveli Stari zavjet s hebrejskog na grčki. Vulgata je latinski prijevod koji bitno potječe od sv. Jeronima. Njega je pozvao papa Damas da pristupi temeljitoj reviziji do-

čovjeku

tadašnjega starog latinskog prijevoda, *Vetus latina*. On je svoj posao napravio između 383. i 406. godine. Sv. je Jeronim tako preveo većinu starozavjetnih knjiga, dok je neke starozavjetne i novozavjetne preuzeo iz staroga latinskog prijevoda, a neke je samo ispravio, kao što su na primjer evanđelja.

Velika je važnost Vulgate upravo po tome što je po tom prijevodu Biblija bila pristupačna cijeloj Europi, a upravo se na tom prijevodu temelje svi europski prijevodi Biblije do danas.

Kako bi se ispravno pristupilo Bibliji, važno je uočiti nakanu s kojom je pisana, prilike u kojima je i za koje je nastala, a također i njezin povijesni, geografski, socijalni i religiozni ambijent. Pritom svakako valja voditi računa „o herejskom načinu mišlje-

„Da bi se ispravno ocijenio religiozni sadržaj Biblije, treba imati na umu i postupnost njezine religiozne misli. I vjernici Biblije, koji u u njoj nalaze Božju objavu, smatraju da je u njoj religiozna misao dana i u okvirima ljudskog razmišljanja; ono ima svoju povijest, a u njemu sudjeluju i pojedinci i zajednica, i epohe, i susreti sa susjednim religioznim mišljenjem i sl.“

nja i izražavanja, na raznorodnost biblijskih književnih vrsta, na raznovremenost postanka pojedinih knjiga, na povijesne i geografske okvire Biblije, na postupnost religiozne misli u Bibliji, za kršćane na inspiraciju ili bogoduhnost i na kanonicitet ili 'crkvenost' Biblije“.

Poznato je da je hebrejski rječnik vrlo siromašan te su upravo stoga pojedine riječi pune sadržaja. Pritom se posebno javljaju poteškoće kada se hoće jednoznačno prevesti poglavito pjesničke i poslovične dijelove Biblije. U Biblijskom se govoru često govori o Bogu kao da ima ljudsku filozofiju i psihologiju. U razumijevanju Biblije veliku ulogu ima i proučavanje tzv. književnih vrsta čemu je poseban do-

čovjeku i Bogu. S obzirom da Biblija ni kao zbirka ni kao pojedine knjige nije odjednom nastala, uz raznorodnost njezinih vrsta treba uzimati u obzir i raznovremenost njezinih knjiga, ili njihovih dijelova. Valja također istaknuti kako je sva Biblija povijesno i geografski uvjetovana. „To je njezina osobitost među svim ostalim religioznim knjigama čovječanstva: njezina je misao duboko ukorijenjena u vrijeme i u tlo na kojem je niknula. Zato je Biblija nerazumljiva bez svoga povijesnog i zemljopisnog okvira.“ Valja također reći kako je od vremena Abrahamovih, kada započinje biblijska povijest, pa sve do Otkrivenja, koje je puno povijesnih prisjećanja i natuknica, biblijska misao uklopl-

prinos dala suvremena arheologija koja je iznijela bogatstvo stare egipatske, poglavito mezopotamske kulture, s kojom je srodna i Biblija. Stoga Bibliju valja literarno, ali idejno, vrednovati u okviru onoga svijeta u kojem je nastala.

Raznorodnost biblijskih vrsta

Biblijske se knjige i pod književnim vidom dijele na povijesne, mudrosne i proročke. U sklopu toga treba voditi računa o raznorodnosti „povijesnih“ knjiga. U mudrosnoj biblijskoj književnosti sabrano je opće ljudsko iskustvo o prirodi,

jena u zbivanja na starom Srednjem istoku. „Da bi se ispravno ocijenio religiozni sadržaj Biblije, treba imati na umu i postupnost njezine religiozne misli. I vjernici Biblije, koji u njoj nalaze Božju objavu, smatraju da je u njoj religiozna misao dana i u okvirima ljudskog razmišljanja; ono ima svoju povijest, a u njemu sudjeluju i pojedinci i zajednica, i epohe, i susreti sa susjednim religioznim mišljenjem itd.“

Na kraju treba istaknuti kako kršćanske zajednice: katolička, pravoslavna i protestantska, smatraju Bibliju obvezatnom za vjeru i važnom za životni smjer. Tako se „na temelju same Biblije ističu tri temeljna njezina svojstva: ona je knjiga u specifičnom smislu nadahnuta, inspirirana: — crkvena, kanonska — spasiteljski istinita.“ Katolička je Crkva u novije vrijeme svoj temeljni stav prema Bibliji izložila u Dogmatskoj konstituciji o božanskoj objavi Drugoga vatikanskog sabora. „Biblija se predstavlja kao nadahnuta knjiga, tj. da joj je, uz njezine ljudske autore, začetnik Bog.“

Biblija i danas našem suvremenom čovjeku može puno toga reći. Odgovori koje dobiva u današnjem svijetu nisu dovoljno sadržajni, niti ga u cijelosti zadovoljavaju. Stoga je upravo ova godina posvećena Bibliji posebna milosna prigoda da se i u našim zajednicama i obiteljima aktivnije i češće čita Biblija i u njoj pronalazi trajni i ispunjavajući sadržaj u raznim prilikama života.

Prema Općem uvodu u Bibliju priredio: A.P.

Snimio: A. Polegubić

Bibliju rado čitaju djeca i mladi u našim zajednicama u Njemačkoj

HKM WUPPERTAL

U službi Crkve i naroda

Hrvatska katolička misija u Wuppertalu nedavno je proslavila 30. obljetnicu postojanja. Osnovana je 1972., a broji oko 3.000 Hrvata katolika.

Hrvatska katolička misija Wuppertal, (Briller Str. 82, tel. 0202 301089, fax. 0202 306145) osnovana je 1972., a broji više od 3.000 vjernika. Nedavno je proslavila 30. obljetnicu postojanja. Misiju od početka vode franjevci provincije Presvetog Otkupitelja. Dosada su je vodili fra Anđelko Validžić, fra Berislav Nikić, fra Rafael Begić, fra Nediljko Norac-Kevo, fra Ivan Vido-
vić, a od rujna 2000. vodi je fra Ante Maleš. Mise se u misiji služe svake nedjelje i zapovjednog blagdana u crkvi sv. Križa u Solingenu u 10.30, u crkvi Presvetoga Srca Isusova u Wuppertalu u 12.30 i u crkvi sv. Josipa u Remscheidu u 15.30. U prvih pet go-

hrvatskim vjernicima. Te godine u misiji su kao pastoralne suradnice namještene dvije redovnice Provincije školskih sestara sv. Franje iz Mostara: s. Majda Ravlić i s. Ivanka Bošnjak, a od 1978. u misiji je djelovala i dječja odgojiteljica s. Marija Čarapina, članica iste Provincije. U kasnijim su godinama u misiji djelovale i sestre Mira Landeka, Zora Jažo, Vitalija Križanac i Lidija Glavaš. Od rujna 1995. sestre su sasvim napustile djelatnost u misiji, a od travnja 1996. u misiji kao pastorlani suradnik djeluje Marko Peulić. „Već od prvih godina pos-

Voditelj misije
fra Ante Maleš

Pastoralni suradnik
Marko Peulić

prvu subotu mjeseca listopada organizira se i hodočašće za Hrvate katolike s toga područja Majci Božjoj Tješiteljici žalosnih u Kevelaer. Na hodočašću su svake godine i vjernici iz misije Wuppertal. Naši vjernici također hodočaste u Lurd, Padovu i Rim“, kazao je voditelj misije fra Ante Maleš istaknuvši kako su pastoralni problemi u misiji posebno povezani s nedovoljnim poznavanjem hrvatskog jezika posebno kod 2. i 3. generacije. „Poteškoće se javljaju posebno kad mlade pripremamo za sakrament potvrde. U misiji posebno preko raznih aktivnosti želimo raditi na okupljanju mladih te ih tako aktivno uključiti u život misije“, istaknuo je o. Maleš kazavši pritom kako vjeronauk u misiji pohađa oko 80 djece i mladih.

Vjernici za vrijeme mise u crkvi Presvetoga Srca Isusova u Wuppertalu

dina sjedište misije je bilo uz crkvu Presvetoga Srca Isusova u dvosobnom stanu župne kuće u Ludwig Strasse.

Bogata hodočasnička tradicija

Direktor mjesnog Caritasa Paul Hanisch je u sporazumu s nadbiskupskim ordinarijatom u Kölnu, nakon svečanog blagoslova 4. lipnja 1977., dao temeljito obnovljenu kuću u Brillerstr. 82 u Wuppertal-Elberfeldu na uporabu misijskom osoblju i

tojanja hrvatskih misija u Kölnskoj nadbiskupiji hrvatski su vjernici iz Wuppertala i Düsseldorfa o svetkovini Rođenja Blažene Djevice Marije sa svojim vjernicima hodočastili Majci Božjoj u Naviges. Ta je tradicija nastavljena i kasnije tako da hrvatski vjernici s tog područja svake godine na Duhovski ponedjeljak hodočaste u to poznato marijansko svetište. Na hodočašćima redovito sa svojim svećenicima i pastorlanim osobljem sudjeluju i vjernici iz misije Wuppertal. Također redovito svake godine u

Važnost kooperativnog djelovanja

Pastoralni suradnik Marko Peulić oženjen je i otac je dvoje djece. Aktiviran je u pripremi liturgije. Također zajedno s voditeljem misije fra Antom predaje vjeronauk učenicima od 1. do 8. razreda. Vodi misijski zbor u Wuppertalu te pjevačku skupinu u Remscheidu i Solingenu. Markova supruga Snježana u misiji vodi skupinu djece pjevača, a i skupinu mladih te vodi pjevanje u Wuppertalu.

Marko je aktivan također i u posjećivanju starijih i bolesnih u misiji, u duhovnim skupinama, a također radi i

u misijskom uredu. Član je Vijeća stranaca u gradu Wuppertalu kao predstavnik Hrvata. „Bilo bi posebno dobro da se u razne aktivnosti u misiji uključi veliki broj aktivnih laika koji će prema svojim sposobnostima tako dati svoj doprinos. Pritom je važno kooperativno djelovanje da svatko dođe do izražaja. Dobro bi također bilo da se i naše misije iz Kölnske nadbiskupije više povežu i međusobno djeluju.“

Uz veliki folklor i folklor starijih, koji vodi Stjepan Pišta Babli, i mali folklor, koji vodi Saša Babli, u misiji postoje i druge aktivnosti: sviranje tamburica, modelarstvo, šivanje narodnih nošnji. Tu je također i prva molitvena skupina čiji se članovi sastaju svakog ponedjeljka u 19.30 sati. Članovi druge molitvene skupine okupljaju se na molitvu svakog petka u 20.00 sati. U listopadu prošle godine mladi potaknuti skupinom „Totus Tuus“ osnovali su svoju molitvenu skupinu i sastaju se svake srijede u 20.00 sati. U rad duhovnih skupina uključen je i svećenik Domagoj Vuletić koji djeluje na njemačkoj župi. U misiji se svakog petka sastaju šahisti kluba „Croatia“ koji se natječu u njemačkoj II. okružnoj klasi. Šahisti su aktivni i u misiji. Za vrijeme Domovinskog rata istakli su se u prikupljanju humanitarne pomoći. NK „Zagreb“ je od listopada 1982. pripojen misiji i tada je stvoreno kulturno-zabavno društvo „Zagreb“ koje okuplja članove u folkloru, dječjem zboru i nogometnom klubu. NK „Zagreb“ natječe se u njemačkoj I. okružnoj klasi. Misijske prostorije vjernici koriste također za proslave sakramenata, rođendana, održavanje sastanka, zabava i slično.

Dvadeset i pet godina folklorne skupine „Zagreb“

Godine 1977., dakle prije nešto više od 25 godina, zahvaljujući svesrdnoj suradnji s. Majde Ravlić, Stjepana Pište Bablija i tadašnjeg voditelja misije fra Berislava Nikića osnovana je misijska folklorna skupina „Zagreb“. Skupina je u početku brojala dvadesetak članova. U kasnijem se vremenu broj članova povećavao tako da ih je u 1980. godini bilo 50. Kasnije su nastale tri skupine: mladi, srednji i stariji folklor. Danas ih u sve tri skupine ima oko 80. Skupina je svoj prvi uspješan nastup imala 4. lipnja 1977. u povodu blagoslova misijskog centra. Nakon toga slijedili su nastupi na misijskim nikolinjsko-božićnim proslavama, na proslavama Majčina dana te u raznim međunarodnim i gradskim proslavama u Wuppertalu. Također su nastupali na gotovo svim folklorijadama u Njemačkoj, ali i na proslavama drugih misija te su redovito dobivali najveća priznanja. Nastupili su također i na smotri folklora „Vinkovačke jeseni“ 1996. i na međunarodnom festivalu u Limburgu 1987. i 1999. Godine 1987. folklorna je skupina slavila 10. obljetnicu djelovanja i tada je objavila video vrpcu s hrvatskim plesovima. Za 25. obljetnicu postojanja krajem studenoga prošle godine objavila je CD pod nazivom „Kolo igra tamburica svira“.

Posebno je svečano bilo u misiji 23. i 24. studenoga prošle godine kada je bogatim kulturnim programom u Stadthalle u Wuppertalu i misom zahvalnicom u crkvi Presvetoga Srca Isusova u Wuppertalu Hrvatska katolička misija Wuppertal svečano proslavila

Na ministrante se uvijek može računati

30. obljetnicu svoga postojanja i 25. obljetnicu folklorne skupine „Zagreb“.

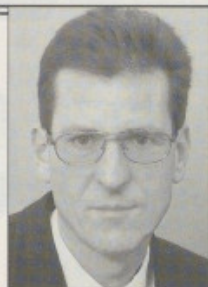
„Misija kao druga obitelj“

O važnosti misije nekoliko su riječi rekli i sami vjernici. Marija Harači porijeklom je iz Koprivnice. U Njemačkoj je 30 godina. Od početka dolazi u misiju. „Kontakt s našom Crkvom i našim ljudima mi je oduvijek puno značio. Dobro bi bilo da se pomalo vratimo i doma.“ Katica Mikić je iz Vidovica u Bosanskoj posavini. U Njemačkoj je 11 godina. Tu živi s mužem. Već dugo dolazi u misiju. Nastoji, kako je kazala, ono što je dobila u obitelji, prenijeti i na svoju obitelj. Kaže da bi bilo dobro da se da više sadržaja mladima kako bi se aktivnije i u većem broju mogli uključiti u život misije. Saša Babli je rođen u Njemačkoj, a roditelji su mu porijeklom iz Baranje. Posebno je u misiju uključen preko folklora, a također i preko molitvene zajednice. „Puno mi znači kontakt s misijom. To mi je druga obitelj. U posljednje vrijeme u misiji se puno toga pokrenulo tako da ide nabolje. Dobro bi bilo da se mladi uključe u još većem broju.“ Ivan Kurevija je iz Tomislavgrada. u Njemačkoj je 30 godina. Od početka je u misiji. „Bez vjere i Crkve ne mogu, tako sam odgojen, a to nastojim prenijeti i na svoju obitelj. Nastojim u misiji pomoći koliko mogu, a predsjednik sam i šahovskog kluba 'Croatia'“. Boris Prodan je iz Zagvozda. U Njemačkoj je od 1971. Od početka je u misiji. Kaže kako mu je to bilo posebno od pomoći u početku kad je tek došao u Njemačku. „Misija je važna također i za naše mlade. Okupljajući mlade, misija ih čuva da ne traže neke druge negativne sadržaje.“

Tekst i snimci: Adolf Polegubić

Članovi pjevačkog zbora HKM Wuppertal

Piše:
dr. Ante Vučković

Riječ je Gospodnja

Dovoljno je jednom susresti se na živi način s Božjom riječi pa da postane jasno kako nas Božja riječ mijenja, osvjetljuje, ohrabruje.

Mi ljudi najbolje čujemo kada slušamo po prvi put. Ponavljanje nam vrlo često, umjesto boljeg razumijevanja, zatvara uši. Kada nekoga slušamo kako govori stvari koje smo već prije čuli, redovito prestanemo slušati. Tako ponavljanje ne olakšava shvaćanje, nego ga dokida, usprkos poslovice koja veli kako je ponavljanje majka znanja.

Kako često se događa u našim međuljudskim odnosima da gledamo jedni u druge želeći dati znak kako pratimo sugovornika, a naše misli su već odavno na drugom mjestu? Kako često se događa u našim školama da učenici upere pogled u učitelja s jedinom namjerom da ga zavaraju kako slušaju? Kako često se događa da u crkvi odsjedimo vrijeme liturgije, a riječi koje slušamo ne dopiru dalje od naših ušiju?

Redovito u našim liturgijskim susretima slušamo Riječ Gospodnju. Netko iziđe, pročita odlomak iz Svetog pisma, završi ga usklikom „Riječ je Gospodnja!“ i mi odgovorimo: „Bogu hvala!“ Sve je na mjestu. I poklik i odgovor. Pa ipak, često, ako ne i redovito, ni usklik ni odgovor ne govore ništa. Ne, naravno, u sebi. Riječ Gospodnja je ostala ista, nije se promijenila. No, nije problem u njoj. Nije promijenila nas, nije dospjela do nas, nije probila naše uši, nije dospjela u razumijevanje.

Čak i prije njezina sadržaja, prije razumijevanja njezina vremena i poruke, sama činjenica da je riječ o Gospodnjoj riječi ne dopire do nas.

Što je to uopće riječ Gospodnja?

Ljudska riječ i riječ Gospodnja

Otvorimo Bibliju i nademo da je ispisana. Puna je riječi kao uostalom i svaka druga knjiga. No, Biblija se razlikuje od drugih knjiga. Razlikuje se po tome što u njoj nisu ljudske nego Božje riječi. Naravno, ima i drugih knjiga koje za sebe tvrde da sadrže Božje riječi. No, nije dovoljno da se za neki tekst veli kako sadrži Božje riječi pa da to i bude tako, kao što nije dovoljno da netko za sebe veli da je li-

ječnik. Liječnik treba imati moć pokazati da je liječnik. Kako Božja riječ može pokazati da je uistinu Božja, a ne ljudska riječ? Po čemu se Božja riječ razlikuje od ljudskih riječi?

Otvorimo li Bibliju, Novi zavjet, primjerice, i počnemo li čitati, naići ćemo najprije na ljudsku riječ. Piše Marko, Matej, Luka, Ivan, Pavao ili Petar. Pišu ljudi. Potpisuju napisano. Pa mi ipak, nakon čitanja tih tekstova, velimo: „Riječ je Gospodnja!“

Ne velimo to samo nakon teksta u kojem naidemo na navodne znakove, teksta kojega autori u Novom zavjetu pripisuju Isusu, Božjoj Riječi, kako ga naziva Ivan. To velimo iza svakog teksta, bilo da je riječ o Pavlovim uputama zajednicama do kojih on ne može stići, bilo da je riječ o Marku koji opisuje što je Isus činio na početku svog javnog djelovanja.

Kako to da za riječi koje je napisao čovjek velimo da je riječ Gospodnja? Što to ove ljudske riječi čini Božjim riječima? Ili, kako se kroz ljudske riječi dopire do riječi Gospodnje?

Reći ćemo kako je riječ o Objavi, o tome kako se Bog objavljuje na ljudski dostupan i razumljiv način, u ljudskoj riječi, pisanoj ljudskom rukom, ali ipak „dahom Duha Svetoga“. No, kako se Božja riječ krije u ljudskoj? Kako se služi ljudskom? Po čemu se razlikujemo od ljudske?

Samo u vjeri otkrivamo kako su riječi koje su napisali ljudi, a koje tvore svete biblijske tekstove, Božje riječi. Dokinemo li vjeru, nemamo pristupa u prostor u kojem Biblijske riječi imaju odzvon Božje riječi.

Vjera i riječ

Naravno, valja biti oprezan kada velimo kako je vjera prostor gdje ljudske riječi shvaćamo kao Božje. Opres je vrlo važan, jer bi se moglo dogoditi da, primjerice, povjerujem nekom čovjeku da kroz njega govori Bog živi. Tako bi moja vjera činila da riječi za koje on veli da su Božje za mene to i postanu. Nije dovoljno da ja pov-

jerujem kako su neke riječi Božje pa da one to doista i budu. Vjera je nužna kako bih uopće imao pristup i otvorenost za Božju riječ, ali moja vjera ne čini ljudske riječi Božjim riječima. Koliko li je samo manipulacije moguće iza privida vjere koja traži da nečije riječi prihvatim kao Božje. Dovoljno je to povjerovati i moja je sloboda već izručena u ljudske ruke.

Možemo reći kako nema nikakvih Božjih riječi u svijetu i tako se zaštititi od mogućih manipulacija i zlorababa. Možemo sve riječi proglasiti samo ljudskima i ne dopustiti pravo nikakvoj Božjoj riječi. Moguće je iz straha od gubitka vlastite slobode svim mogućim riječima oduzeti svaku mogućnost da se pojave kao Božje riječi. Ali, moguće je i povjerovati da je sam Krist prisutan „u svojoj riječi, jer on govori kada se u Crkvi čita Sveto pismo“, kako veli Drugi vatikanski sabor. Liturgija, zajednica, vjera Crkve uronjena u predađu i praćena učiteljstvom, otvoreno

Koliko li je samo manipulacije moguće iza privida vjere koja traži da nečije riječi prihvatim kao Božje. Dovoljno je to povjerovati i moja je sloboda već izručena u ljudske ruke.

srce, molitva i povjerenje u nazočnost Duha stvaraju ozračje u kojem Biblijske riječi jesu Božje riječi i u kojem Božje riječi izlaze iz Riječi koja je Bog. Ovo vjersko ozračje otvara prostor Božjoj riječi kroz ljudske riječi i štiti od zlorababa Božjeg imena i njegove riječi. U tom ozračju nitko nije iznad Božje riječi. Od svih se traži poslušnost. Od predstojnika još i više.

Dovoljno je jednom susresti se na živi način s Božjom riječi pa da postane jasno kako nas Božja riječ mijenja, osvjetljuje, ohrabruje. Ponekad je teško razumjeti Gospodnju riječ, ali je dovoljno da samo jedna riječ padne na plodno tlo otvorenog srca pa da donese rod. Riječ Gospodnja koja donosi rod otvara i um razumijevanju i srce radosti. Gospodnju riječ najbolje razumiju oni koji su joj poslušni. ■

Suchen und finden

Liebe Leserinnen und Leser der Lebendigen Gemeinde,

in gemeinsamer ökumenischer Aktion hat diese Ortskirche zusammen mit den anderen christlichen Kirchen für den deutschsprachigen Raum das Jahr 2003 zum Jahr der Bibel erklärt. Geplant sind viele Aktionen, sowohl auf Bundesebene als auch auf regionaler und lokaler Ebene. Alles hat mit einer feierlichen Eröffnung und mit gemeinsamen Gottesdiensten begonnen. Anhand attraktiver Programme möchte man Interesse für die Bibel bei allen wecken: bei alten Menschen, Jugendlichen und Kindern, bei allen Christen.

Wir Katholiken anderer Muttersprache sind ebenfalls ein integraler Bestandteil dieser Ortskirche und sind daher aufgerufen, uns dieser lobenswerten Aktion anzuschließen.

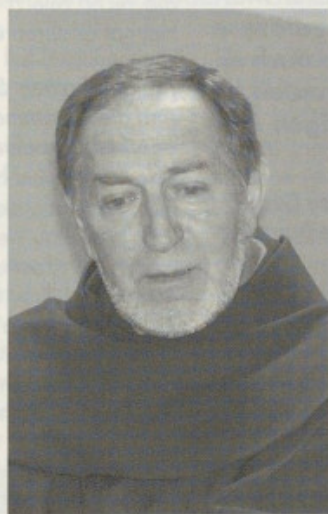
Die Möglichkeiten sind groß: attraktive Gottesdienste, Bibelabende, verschiedene Wissenswettbewerbe im Bereich Bibelkunde innerhalb der Gemeinde beziehungsweise in der Mission — mit Kindern und Jugendlichen — Organisieren einer „Bibelolympiade“ auf lokaler und regionaler Ebene usw. Wer sucht, der findet.

Lange hat die Deutsche Bischofskonferenz einen neuen Nationaldirektor für die Ausländerseelsorge gesucht und einen erfahrenen Seelsorger, Wolfgang Miehle, gefunden; Referenten für die Seelsorge der Katholiken anderer Muttersprache, den Vorsitzenden der KAB und Leiter der Seelsorge für katholische Männer im Bistum Augsburg. Zum neuen Nationaldirektor für die Katholiken anderer

Muttersprache ist er zum 1.1.2003 ernannt. Herr Miehle kennt die Problematik der Seelsorge für Katholiken anderer Muttersprache sehr gut und zwar nicht nur in seinem Bistum. Diese Erfahrung wird ihm als Nationaldirektor sehr hilfreich und uns fremdsprachigen Katholiken sicherlich von

Pfr. Wolfgang Miehle, Nationaldirektor für die Ausländerseelsorge

P. Josip Bebić, Delegat für die Kroatenseelsorge in Deutschland

großem Nutzen sein. Wir wünschen ihm in seinem neuen Amt alles Gute und Gottes reichen Segen!

Bei dem bisherigen Nationaldirektor, Herrn Prälat Dr. Peter Prassel, bedanken wir uns von Herzen für al-

Delegat für die kroatische Auslandsseelsorge in der BR Deutschland ernannt. Auf seiner Sitzung am 20. und 21. Januar dieses Jahres hat der Ständige Rat der Deutschen Bischofskonferenz auf fünf Jahre, mit Wirkung vom 1. Juni 2003, P. Josip Bebić, Leiter der kroatischen katholischen Mission

Mainz, zum neuen Delegaten ernannt. P. Josip Bebić hat eine langjährige pastorale Erfahrung hinter sich, sowohl in deutschen katholischen Pfarreien als auch in kroatischen Missionen, was ihm in seiner künftigen Arbeit sicherlich zugute kommen wird. Er war fünf Jahre Kaplan in der deutschen Pfarrei in Eltville im Bistum Limburg, mehrere Jahre Leiter der kroatischen katholischen Missionen Giessen und Köln, daraufhin sechs Jahre Pfarrer der deutschen Pfarrei St. Gabriel in München

und seit dem Jahr 2000 Leiter der kroatischen katholischen Gemeinde in Mainz. P. Josip möchten wir von Herzen zu dem ihm entgegengebrachten Vertrauen gratulieren. Wir wünschen ihm alles Gute und Gottes reichen

Segen in seiner verantwortungsvollen Arbeit für das seelsorgliche Wohl der kroatischen Katholiken in der BR Deutschland.

Liebe Leserinnen und Leser der Lebendigen Gemeinde, ich werde mich folglich als Delegat mit

meinen Briefen noch im März, April und Mai an Sie wenden. Herzliche Grüße und alles Gute bis zur nächsten Ausgabe unseres und Ihres Blattes Lebendige Gemeinde.

Ihr
P. Josip Klaric

Die deutsche Bischofskonferenz hat einen neuen Nationaldirektor für die Ausländerseelsorge und einen neuen kroatischen Delegaten ernannt. Neuer Nationaldirektor ist Pfr. Wolfgang Miehle und neuer kroatischer Delegat ist P. Josip Bebić, OFM.

les was er für die Katholiken anderer Muttersprache getan hat, insbesondere für das was wir ihm als kroatische Katholiken verdanken, und wünschen ihm viel Erfolg im neuen Amt.

Außer dem neuen Nationaldirektor wurde schließlich auch ein neuer

GESPRÄCH MIT DEM WEIHBISCHOF MSGR. RAINER KLUG, AUSLÄNDERREFERENT IN DER ERZDIOZESE FREIBURG

Die pastorale Betreuung der Katholiken anderer Muttersprache — ein wichtiger Aspekt der Erzdiözese Freiburg

Weibischof Msgr. Rainer Klug hat am 1. Mai 2001 den Dienst als Referent für Katholiken anderer Muttersprache in der Erzdiözese Freiburg übernommen. Im Gespräch ist Msgr. Klug in Bezug auf die Seelsorge für Katholiken anderer Muttersprache der Erzdiözese Freiburg, in welcher auch eine große Anzahl Kroaten leben, auf einige Fragen eingegangen.

Žz: Welche fremdsprachigen Gemeinden sind im Erzbistum Freiburg vertreten?

Msgr. Klug: Im Augenblick haben wir in unserer Erzdiözese insgesamt 35 Seelsorgestellen für folgende Sprachgruppen: Franzosen (1), Italiener (9), Kroaten (10), Polen (3), Portugiesen (1), Slowaken (1), Slowenen (1), Spanier (6), Ukrainer (1), Ungarn (1) und Vietnamesen (1). Vier Sprachgruppen (Albaner, Koreaner, Rumänen, Tamilen), und Kroaten in den Dekanaten Zollern und Sigmaringen werden von Seelsorgestellen außerhalb unserer Erzdiözese betreut. Für die im Raum Freiburg, Offenburg, Schopfheim und Pforzheim lebenden portugiesischsprachigen Katholiken sowie für die im Raum Heidelberg lebenden indischen Katholiken (Malayalam) finden regelmäßig Gottesdienste in der jeweiligen Muttersprache statt.

Žz: Wie hoch ist der Anteil der kroatischen Gemeinden?

Msgr. Klug: Unter den einzelnen Sprachgruppen stellen die Kroaten, nach den Italienern, die zweitgrößte Sprachgruppe mit insgesamt ca. 28.000 Katholiken dar. Die neun kroatischen Missionen und eine kroatische Seelsorgestelle (acht davon mit eigenem Priester, sieben zusätzlich mit einer/em pastoralen Mitarbeiter/-in — die Kroatische Katholische Mission Bad Säckingen wird von Freiburg aus mitbetreut — die Seelsorgestelle in Do-

naueschingen wird von einem kroatischen Priester betreut, der auch in der deutschen Pfarrseelsorge eingesetzt ist), sind nicht nur eine wichtige Anlaufstation für die hier lebenden kroatischen Mitbürgerinnen und Mitbürger, sondern waren gerade in den zurückliegenden Jahren des Krieges eine wichtige Institution für viele Flüchtlinge, die nicht zuletzt hier auch ein Stück Heimat erfahren durften.

Žz: Wie sehen Sie das Engagement und die Zusammenarbeit mit den kroatischen Gemeinden?

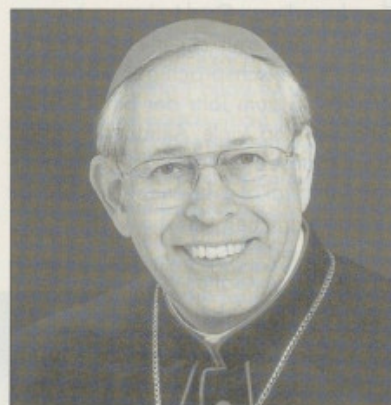
Msgr. Klug: Bis heute ist das Engagement, das von den Missionen für den Wiederaufbau der kirchlichen Einrichtungen in Kroatien und Bosnien ausgeht, beachtlich. Es ist mir ein großes Anliegen, mit den Missionaren und den Gläubigen der Missionen in Verbindung zu kommen und Kontakt zu halten. Dies geschieht zum einen dadurch,

Unter den einzelnen Sprachgruppen stellen die Kroaten nach den Italienern die zweitgrößte Sprachgruppe mit insgesamt ca. 28.000 Katholiken dar.

dass ich in den Missionen das Sakrament der Firmung spende und so auch die Möglichkeit erhalte, mit den Gemeinden in Kontakt zu kommen. Eine weitere wichtige Möglichkeit des Austauschs sind Treffen mit den Missionaren einzelner Sprachgruppen, sowie die Jahrestreffen mit den Missionaren und den hauptberuflich in den Missionen tätigen Laien hier in Freiburg, die mir sehr wichtig sind. Nicht zuletzt möchte ich das persönliche Gespräch mit den einzelnen Missionaren nennen, für das ich jederzeit offen bin.

Žz: Welches Anliegen steht bei Ihnen im Vordegrund in Bezug auf die gegenseitige Zusammenarbeit?

Msgr. Klug: Wie für meinen Vorgänger, Domkapitular Wolfgang Sauer, ist es mir ein dringliches Anliegen, die Verantwortlichen auf örtlicher Ebene für die Bedürfnisse der fremdsprachigen Katholiken sensibel zu machen

und die Dekane zu bitten, ein waches Ohr für ihre Mitbrüder in den Gemeinden anderer Muttersprache zu haben. Natürlich bitte ich auch die Missionare und ihre Mitarbeiter um den brüderlichen Kontakt zu den deutschen Seelsorgern in den Pastorkonferenzen.

Žz: Wie sehen für Sie die Perspektiven aus?

Msgr. Klug: Eine große Sorge bereitet mir der Umstand, dass das Durchschnittsalter der Priester in der Ausländerseelsorge derzeit bei rd. 61 Jahren liegt. So steht in den kommenden Jahren in mehreren Missionen eine Veränderung an. Da der Priestermangel kein originär deutsches Phänomen ist, sondern auch eine Entwicklung darstellt, mit der fast alle unserer europäischen Nachbarn umgehen lernen müssen, fällt es den ausländischen Diözesen und Ordensgemeinschaften zunehmend schwerer, einen ihrer Priester für einige Zeit für die Migrationsseelsorge im Ausland freizustellen. So läuft die Entwicklung augenblicklich darauf hinaus, dass wir in Zukunft besonders darauf bedacht sein werden, dass in den Ballungsgebieten mit großem Ausländeranteil die Seelsorgestellen erhalten bleiben können.

Žz: Welchen Stellenwert nehmen bei der derzeitigen Entwicklung die Gemeinden anderer Muttersprachen ein?

Msgr. Klug: Es wird deshalb verstärkt nötig sein, die Ortsgemeinden dafür zu sensibilisieren, dass sie die Christen anderer Muttersprache als zu uns gehörig wahrnehmen und erkennen,

(Fortsetzung auf Seite 15)

Auf ein Neues!

Am ersten Januar dieses neuen Jahres war es genau ein Jahr her, dass ich mich eines üblen Lasters entledigt hatte, und zwar gar nicht einmal deshalb, weil die Zigarettenpreise wieder gestiegen waren, sondern deshalb, weil es keinen guten Grund mehr gab, mich unentwegt selbst und zudem auch noch andere in dichten und stinkenden Zigarettenqualm einhüllen zu müssen. Es erscheint mir heute geradezu lächerlich, dass ich damals des öfteren sagte, mein Leben ohne den Glimmstengel würde nur noch halb so entspannt, locker und lebenswert sein. Heute kann ich rückblickend feststellen, dass diese meine Befürchtungen nur eingebildet waren, nichts anderes als Schall und Rauch! Rein gar nichts hat sich an meiner Lebensqualität zum Negativen hin verändert, ich bin die gleiche wie vorher auch und mir fehlt an nichts, im Gegenteil. Ich habe viel dazu gewonnen. Heute kann ich mit Stolz sagen: Ich habe es geschafft, ich bin Nichtraucherin!

Nun liegt ein neues Jahr vor uns, ein Jahr, das noch so frisch und unbeschritten ist, wie eine Winterlandschaft nach dem ersten Schnee. Ein neues Jahr, das sich zu unseren Füßen ausstreckt, voller neuer Chancen, Hoffnungen und Widerstände, das unendlich viele unbeschrittene Wege vor uns ausbreitet und uns auffordert, eine von uns gewählte Richtung einzuschlagen, „unsere“ ganz eigenen Weg auf ein

Neues zu beschreiten. Ein neues Jahr, zu dessen Beginn wir uns womöglich einiges vorgenommen haben; vielleicht mehr auf die Gesundheit zu achten, der Familie und Freunden mehr Zeit zu widmen, mehr Sport zu treiben, sich für einen guten Zweck einzusetzen, mehr für die Schule zu tun, besser mit dem Geld zu wirtschaften, endlich einen langersehnten Wunsch Wirklichkeit werden zu lassen... Ein neues Jahr hat begonnen mit einer ganzen Menge guter Vorsätze, Ziele und Pläne.

Doch es ist nicht immer leicht, festgefahrene Weisen des Denkens und des Fühlens und Handelns zu durchbrechen, wenn wir uns all die Jahre darin geübt haben, das Leben immer auf die gleiche Art und Weise zu bewältigen, wenn wir Meister in der Disziplin geworden sind, unsere Richtung zu verfälschen, indem wir uns vielleicht zu sehr nach anderen gerichtet haben oder wenn wir von dem uns vertrauten Pfad nicht gewichen sind — obgleich uns schon längst klar war, dass wir in einer Sackgasse stecken — teils aus Bequemlichkeit, teils aus Angst umzukehren. Den vertrauten Pfad zu verlassen und einen neuen Weg einzuschlagen kann als sehr unangenehm empfunden werden, bringen solche Wendungen doch zumeist Entbehrungen bzw. Verzicht auf Vertrautes mit

sich und führen uns zudem noch hin zu etwas Neuem und Ungewohnten.

Viel zu wenig verändert sich, viel zu wenig verbessert sich, viel zu viel bleibt wie es ist, solange wir nicht im Gedanken und in unserer Phantasie zur Veränderung bereit sind und beginnen danach zu handeln, unserem Leben eine klare Richtung zu geben, Tag für Tag — trotz drohender Durststrecken Schritt für Schritt — immer ein

Unser Leben kann sich verändern, wenn wir es wollen — jederzeit — nicht nur zu Jahresbeginn, kann es eine für uns stimmigere und gesündere Ausrichtung bekommen.

kleines Stück dem Ziele näher. Es gibt unzählige Möglichkeiten der Erneuerung und der Wende. Das vor uns liegende Jahr bietet uns aufs neue eine Chance: Wollen wir am Ende des Jahres sagen können: „Ein Jahr, in dem ich es geschafft habe!“ oder „Ein Jahr, das mich mal wieder geschafft hat!“?

Unser Leben kann sich verändern, wenn wir es wollen — jederzeit — nicht nur zu Jahresbeginn, kann es eine für uns stimmigere und gesündere Ausrichtung bekommen. Das Leben fließt — an jedem Tag, zu jeder Stunde, zu jeder Minute, zu jeder Sekunde. Alles wartet darauf, sich neu zu organisieren und einer besseren und glücklicheren Ordnung zu folgen. Und dabei gibt es nichts zu verlieren! Alles wartet darauf, sich zu unseren Gunsten zu verändern. Wir müssen nur eins dafür tun: bei uns selbst anfangen — am besten noch heute!

Antonia Tomljanović-Brkčić

(Fortsetzung von Seite 14)

welch große Bereicherung sie für unsere Gemeinden sind. Die mehrsprachige Qualifikation von Priestern und hauptamtlichen Laienberufen und die Gewinnung engagierter Christen aus dem Bereich der Missionen für einen pastoralen Beruf ist eine der zahlreichen Herausforderungen, die sich in der Aus- und Weiterbildung der in der Pastoral tätigen Berufsgruppen stellen. Bisweilen höre ich den Vorwurf, dass wir mit der getrennt organisierten Ausländerseelsorge der Integration der ausländischen Katholiken in die deutschen Pfarrgemeinden entgegenwirken. Dem muss ich entgegenhalten, dass unsere Missionen in der Regel die erste Anlaufstation in der Fremde und die Verbindung zur Heimat sind.

Nur wer selbst in der Fremde gelebt hat, weiß, wie wertvoll es ist, wenn man in der Muttersprache den Gottesdienst feiern und in der Sprache der Träume beten kann.

Žz: Was sollte geschehen, damit es zu einer besseren kooperativ-beidseitigen integrativen Zusammenarbeit kommt?

Msgr. Klug: Unbestritten ist, dass viele unserer ausländischen Mitbürgerinnen und Mitbürger in den deutschen Pfarrgemeinden daheim sind, unbestritten ist aber auch, dass viele unserer ausländischen Mitbürgerinnen und Mitbürger von den deutschen Pfarrgemeinden nicht erreicht würden, sich aber von den ausländischen Missionaren ansprechen lassen. Seit jeher sind unsere Missionare in den Gemeinden

anderer Muttersprache gehalten, die Verbindung zu den Ortspfarreien zu pflegen und so den Blick für die Gläubigen anderer Muttersprache zu schärfen, damit diese sich gerne in der Ortspfarrei engagieren, auch in dem Bewusstsein, dass gerade auch der andere kulturelle Hintergrund, den Sie in der Gemeinde einbringen als wertvoll geschätzt wird. So gilt es, für unsere ausländischen Mitbürgerinnen und Mitbürger Wege zu suchen, wie sie den Reichtum der eigenen Kultur leben und gleichzeitig aber mehr und mehr auch in die deutschen Pfarrgemeinden einbringen können, damit ihnen die Ortsgemeinden zur Heimat werden, die Integration aber die Wahrung und die Wertschätzung der eigenen kulturellen Identität bedeutet. **Interview: A. P.**

Gott ruft jeden beim Namen

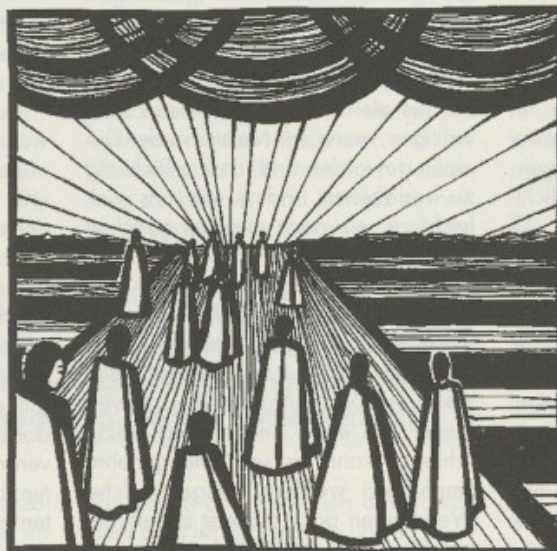
Unerwartete, unvorhersehbare Dinge sind das Lächeln der Wirklichkeit über menschliche Berechnungen. Das gilt überall – sogar dann, wenn es sich um Heilige handelt. Besonders augenscheinlich können wir das beim heiligen Antonius und beim heiligen Franz von Assisi sehen.

St. Antonius erhielt als Mensch und Autor zahlreicher Bücher den seltenen Titel eines Kirchenlehrers. Man könnte nun erwarten, daß er ein Heiliger der Gelehrten ist. Doch er ist ein Heiliger des Volkes. Man muß nur nach Padua gehen und die Menschenmengen sehen, die in seine Basilika strömen. So manche Hausfrau ruft den Heiligen an, wenn sie dieses oder jenes verlegt hat. Es gibt kaum eine Kirche, in der nicht eine Statue dieses Franziskaners mit dem Jesuskind auf dem Arm stünde, das mit seinem Füßchen in ein aufgeschlagenes Buch deutet. Und auch an Kerzen vor seinem Bild mangelt es nie. Und so ist St. Antonius ein Volksheiliger.

Der schlichteste Heilige ist zweifellos Franz von Assisi. Einfach und froh wie der frühe Morgen, ein Freund der Vögel, des Meeres und der Kinder. Er ist nicht einmal ein Geistlicher geworden. Er hinterließ keine dicken Bände gelehrter Schriften. Nirgends hatte er einen Lehrstuhl inne, nirgends war er Mitglied eines wissenschaftlichen Kollegiums. Doch wenn man alles zusammentragen würde, was Gelehrte und vor allem Künstler über ihn gesagt haben, so würde das ein beachtliches Buch ergeben. Und gerade er genießt die Zuneigung auch jener, die sonst nicht gerade allzu eifrige Kirchenbesucher sind. Franz von Assisi ist ein Heiliger der Gelehrten.

Tatsächlich ist es ungewöhnlich, daß ein gelehrter heiliger Antonius ein beliebter Volksheiliger und ein bescheidener heiliger Franz ein Heiliger der Gelehrten ist. Was ist der

Grund dafür? Zunächst der, daß Gelehrsamkeit kein Hindernis ist, dem einfachen Menschen nahezustehen. Und daß mangelnde Gelehrsamkeit kein Grund ist, einem Gelehrten fern zu sein. Was Menschen einander nahebringt oder voneinander entfernt, befindet sich jenseits von Kriterien wie gelehrt oder ungelehrt. Was nahebringt, ist seelische Verwandtschaft, die überhaupt keine gesellschaftliche Verwandtschaft einschließen muß. Jonathan, Thronfolger und Königssohn, und David, Hirt auf den Weiden von Bethlehem, waren in gesellschaftlicher Hinsicht alles andere

als verwandt, aber sie waren seelisch miteinander verwandt und standen sich darum nahe. Kehren wir zu unseren Heiligen zurück. Zweifellos besteht eine größere gesellschaftliche Verwandtschaft zwischen St. Antonius und Gelehrten, sie gehören schließlich mehr oder weniger der gleichen Gesellschaftsschicht an, doch entscheidend ist hier die seelische Verwandtschaft. Und darum ist Antonius ein Heiliger des Volkes. Ähnlich ist es mit dem heiligen Franz. Größer ist die gesellschaftliche Verwandtschaft zwischen Franz und den einfachen Menschen aus dem Volk, doch die seelische Verwandtschaft zwischen Franz, dessen Leben ein Lied war, und den Künstlern ist ausschlaggebend.

Paulus schrieb, daß es dank dem Evangelium keine Griechen und Römer, keine Sklaven und Freien, keine Männer und Frauen mehr gibt. Er sagte damit, daß die kastenhafte Unterscheidung der Menschen durch das Evangelium überwunden wird. Die Gemeinschaft mit den Heiligen beweist das. Der Lehrer Antonius ist ein Heiliger des Volkes, der ungelehrte Franz ist ein Heiliger der Gelehrten. Der Himmel kennt keine Kasten. Das Unerwartete bei Franz und Antonius fordert uns dazu auf, nicht auf den Himmel und auf die Heiligen zu warten, sondern hier und

jetzt, auf dieser Erde und in dieser Zeit seelischer Verwandtschaft den Vorrang zu geben und sich nicht nur in gesellschaftlichen Verwandtschaften zu verbarrikadieren. Das Leben ist unvergleichlich reicher, wenn wir im Sinn von Paulus die gesellschaftlichen, altersmäßigen, bildungsbedingten Barrieren überwinden. Schreibt nicht gerade Paulus, daß Jesus nicht blind daran festhielt, wie Gott zu sein, sondern wie ein Sklave wurde? Und um eine Keimzelle zu schaffen, die sein Werk fortsetzen würde, begab sich Jesus nicht in das gebildete

Athen und nicht in das mächtige Rom – die Ufer des Sees Genesareth und die Fischer dort genügten ihm.

Es wäre gut, wenn die Menschen ihren Blick auf das richten würden, was ihnen gemeinsam ist, und nicht auf das, was sie unterscheidet. Wenn sie nicht nur auf erworbene Titel sehen würden, sondern auf ihren menschlichen und persönlichen Namen. Wenn man sich eine Visitenkarte ansieht, steht der Name armselig eingezwängt zwischen Titeln davor und Funktionen dahinter, Ziffern darunter und Institutionen darüber. Und der Name selbst?

Gott ruft jeden beim Namen.
Antonius und Franz...

Ivan Golub

Hrvatska dijaspora u Crkvi i domovini

„Hrvatska dijaspora u Crkvi i domovini“, zbornik radova, p. Josip Klarić (Hrsg.), Niz „Diaspora croatica“, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt na Majni, 2003., 110. str.

Ovih je dana u izdanju Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta objavljen zbornik radova s godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz zapadne Europe pod nazivom „Hrvatska dijaspora u Crkvi i domovini“, koji je održan od 30. rujna do 4. listopada 2002. godine u Opatiji.

Zbornik uz predgovor koji je napisao delegat za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj fra Josip Klarić, sadrži priopćenje za javnost s pastoralnog skupa i šest predavanja održanih na skupu. O. Klarić se u svom predavanju osvrnuo na sadašnji trenutak hrvatske dijasporice. „U SR Njemačkoj djeluje 85 hrvatskih katoličkih misija ili zajednica i sve se nalaze u zapadnom dijelu ove zemlje te dosta brojna hrvatska katolička zajednica u odnedavno opet glavnom grad Berlinu. Posve je normalno očekivati skrb i domovinske Crkve i hrvatske države za naše iseljeničtvo. Hrvatske katoličke zajednice ili misije u dijaspori neće moći u nedogled ostati oaze ili mjesta 'Hrvatske u malome', ali s jednim otvorenim, iskrenim i dobro domišljenim pristupom hrvatskom iseljeničtvu mogu i ubuduće biti čvrsti mostovi koji će spajati iseljeničtvo i domovinu. Ako se u najskorije vrijeme nabolje ne promijeni politika hrvatske države prema hrvatskoj dijaspori i ako Hrvatska biskupska konferencija i Biskupska konferencija BiH ne stave hrvatsku dijasporu u zemljama zapadne Europe za jedan od svojih prioriteta i obveza, hrvatska će dijaspora postati objekt političkih manipulacija te će biti strano tijelo i za Crkvu u Hrvata kao i za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu kao domovine toga naroda.“

Demograf iz Zagreba dr. Anđelko Akrap u svom predavanju govori o migraciji Hrvata u posljednjem desetljeću. On je podsjetio kako već više od pet stoljeća migracije imaju vrlo važnu ulogu u razvoju hrvatskog stanovništva. „Od 1991. do 2001. iz Hrvatske je prema Zapadu iselilo do 200.000 osoba. Naravno u ovome su broju, prema našim procjenama, između 170.000 i 180.000 Hrvati dok se ostatak odnosi na druge narodnosti u Hrvatskoj. Pritom valja istaknuti da je od 1991. do 2001. godine u Hrvatsku uselilo 232.966 stanovnika, od čega je 189.039 iz Bosne i Hercegovine. Isto tako u istom je razdoblju Hrvatska imala 60.623 osoba više umrlih nego rođenih. Sve to ukazuje na pogubne učinke iseljavanja iz Hrvatske.“

U predavanju biskupa dr. Pero Sudara govori se o odnosu Crkve u Hrvata i hrvatske dijasporice. Biskup Sudar ističe kako danas više od jedne četvrtine Hrvata trajno ili privremeno živi u inozemstvu. „Gledano crkveno, Hrvati katolici u inozemstvu su najveća hrvatska biskupija. Držim nepotrebnim dokazivati da hrvatske inozemne pastve, a s time ni njezina doprinosa održavanju hrvatske dijasporice ne bi bilo bez htijenja i zalaganja odgovornih Crkve u domovini. Vjerujem da svi osjećamo istaknutu potrebu hrvatskog naroda uopće da se njegova dijaspora još više doreče i opstane. Ona je potrebna i onima koji je sačinjavaju, ali ništa manje i narodu iz kojega je nastala. S nestankom hrvatske katoličke dijasporice ne bi smjela i ne bi morala nestati i hrvatska dijaspora.“

Demograf iz Mostara dr. Ante Markotić govori o iseljavanju kao stalnoj kušnji i trajnom izazovu Hrvata u BiH.

„Rat u BiH je, dakle, bitno poremetio njezinu demografsku i etničku sliku. Preko polovice hrvatskog i muslimanskog i nešto manji dio srpskog pučanstva (prema većini procjena)

izbjegao je ili je prognan iz predratnih prebivališta. Procjene također govore kako je više od tristo većinskih hrvatskih naselja etnički očišćeno, opljačkano i potom u većoj ili manjoj mjeri porušeno ili spaljeno. Hoće li se i koliki dio od oko 165.000 prognanih i oko 175.000 izbjeglih, te oko 85.000 Hrvata na tzv. privremenom radu u inozemstvu vratiti u svoja prebivališta, ovisit će doista o mnoštvu čimbenika. Također je vrlo izvjesno da će opstojnost Hrvata u Bosni i Hercegovini u novim geopolitičkim i drugim uvjetima u samoj Bosni i Hercegovini kao i u širem okruženju uvelike ovisiti od načina razrješenja prognaničko-izbjegličkog čvora koji je per definitionem socio-humanitarni, ali je u BiH eo ipso (geo)politički.

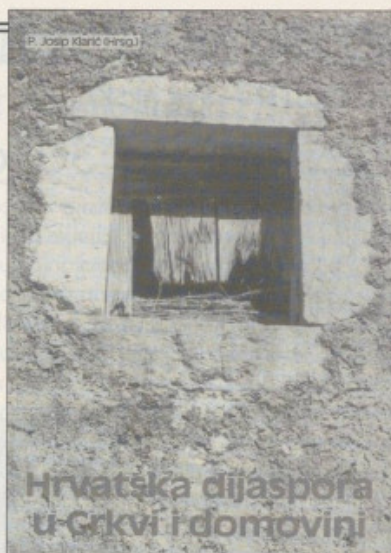
U predavanju potpredsjednika hrvatske Vlade dr. Ante Simonića govori se od odnosa aktualne hrvatske vlasti prema hrvatskoj dijaspori. Dr. Simonić ističe: „Posebnu pozornost treba posvetiti suradnji s hrvatskim katoličkim misijama, koje su u iseljeničtvu imale i imaju vrlo značajnu ulogu u očuvanju identiteta hrvatskih iseljenika. Hrvatske katoličke misije su bile, a u novije vrijeme su uz hrvatska diplomatsko-konzularna predstavništva, i ostale središnje mjesto okupljanja hrvatskih iseljenika. Polazeći od iskustava drugih zemalja u rješavanju problema vlastitog nacionalnog korpusa koji živi izvan matične zemlje, čini mi se da bi primjerenije rješenje bilo donošenje Zakona o Hrvatima izvan Hrvatske.“

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Boris Maruna u svom predavanju naslovljenom „Hrvatska matica iseljenika u službi hrvatske dijasporice?“ između ostalog ističe: „Suradnja Hrvatske matice iseljenika s Katoličkom Crkvom u Hrvata kontinuirano traje od samog njezinog osnutka. Vrhunski rezultati hrvatskih misionara na očuvanju i razvitku nacionalnog identiteta u 198 hrvatskih katoličkih misija diljem svijeta ponajbolji su primjer kako državna uprava i institucije zadužene za rad s hrvatskom dijasporom trebaju učinkovitije i ustrajnije djelovati među našim ljudima u svijetu — kako bi stara/nova ideja o hrvatskim kulturnim središtima u svijetu napokon zaživjela.“

Nakon svakog predavanja nalazi se iscrpan sažetak na njemačkom jeziku.

U zborniku se, dakle, na jednom mjestu mogu naći važniji podaci o broju iseljenih Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, ali i drugi važni podaci o Hrvatima, poglavito na prostoru zapadne Europe. Zbornik može biti od koristi ponajprije hrvatskim pastoralnim djelatnicima u zapadnoj Europi, ali i svima onima koje zanima tematika hrvatske dijasporice u ovom dijelu svijeta.

A.P.

ST. GALLEN — ŠVICARSKA

Proslavljena 30. obljetnica misije

Hrvatska je katolička misija St. Gallen proslavila u nedjelju 8. prosinca 30. obljetnicu postojanja. Misno slavlje je u tom povodu predvodio zagrebački nadbiskup predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Josip Bozanić u velikoj dvorani za različite namjene u mjestu Bazenhain nedaleko od St. Gallena. Misnom slavlju pribivalo je više od 2.000 Hrvata katolika iz misije, ali i okolnih misija iz Švicarske, Njemačke i Austrije. U koncelecijaciji su još bili domaći biskup iz St. Gallena dr. Ivo Furer, voditelj misije fra Vlado Ereš, delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Švicarskoj fra Ante Pranjić, izaslanik provincijala fra Slavka Solde iz Mostara i bivši voditelj misije fra Milan Lončar, domaći švicarski župnik te nekoliko franjevača iz Bosne koji su došli u posjet svojim vjernicima. Nazočni su bili i bivši voditelj misije fra Ljubo Leko, župnik u susjednoj švicarskoj župi don Ivo Čurić te časna majka sestara Služavke Kristove s. Arnolda Mandir sa svojim sestrama.

Na početku je sve pozdravio voditelj misije o. Ereš, a nakon njega i domaći biskup mons. Furer. Uputivši čestitke za 30. obljetnicu misije, zahvalio je svećenicima i Hrvatima katolicima na dugogodišnjem boravku u njegovoj biskupiji i njihovu, kako je kazao, divnom svjedočanstvu vjere.

Nadbiskup je Bozanić zahvalio biskupu mons. Fureru na njegovoj brizi i ljubavi za naše vjernike i svećenike za sve ove godine, a posebno

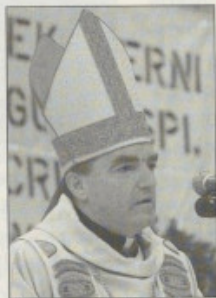
no one burne godine rata u našoj domovini, kada je sve hrabrio i pomagao te ga je zamolio da nas i ubuduće podržava. Zahvalio je također i fra Vladi, a i svim bivšim svećenicima, te cijeloj Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji naolikim godinama predanog rada za naše vjernike u iseljeništvu.

Nadbiskup je Bozanić u nadahnujetoj propovijedi ponajprije čestitao jubilej. Posebno je istaknuo četiri putokaza naše vjere: vjernost Bogu, vjernost Mariji, vjernost Katoličkoj Crkvi i vjernost korijenima, obitelji i hrvatskom narodu. Na kraju je u ime provincijala o. Solde sve pozdravio fra Milan Lončar. Hrvati katolici okupljeni na misnom slavlju uručili su mons. Fureru vrijedan dar u znak zahvalnosti za sve što je činio i čini za brojnu hrvatsku zajednicu u svojoj biskupiji.

Misno slavlje uveličali su zborovi pod vodstvom s. Ivanke Darojković: veliki mješoviti crkveni zbor, djevojački zbor iz filijalne zajednice iz Balgacha, misijski dječji zbor te glazbeno tamburaški sastav „Ševa“.

U sklopu bogatog programa u popodnevnom su satima između ostalih svoje čestitke uputili delegat o. Pranjić, župnik iz švicarske župe Alfons Sonderegger iz St. Gallena, upravitelj župe u Joni Niklaus Züger, hrvatski veleposlanik u Bernu dr. Mladen Andrić te konzul Republike Hrvatske iz Züricha Toni Glowatzky. U programu su između ostalih nastupili misijski zborovi, tamburaški sastav „Ševa“ te nekoliko folklornih skupina.

A. Pavković

Misno slavlje predvodio je nadbiskup mons. Josip Bozanić

Misnom slavlju pribivalo je više od 2.000 vjernika

KOBLENZ

„Dan otvorenih vrata“

Već više od trideset godina Hrvatska katolička misija u Koblenzu u vrijeme došašća organizira „Dan otvorenih vrata“. Ove je godine to bilo u subotu 16. i nedjelju 17. prosinca. Tijekom ta dva dana misiju je posjetio veliki broj Hrvata s tog područja kao i prijatelja Nijemaca, koji su se tako mogli upoznati s Hrvatima, njihovom vjerom i tradicijom. Veliki broj Nijemaca stalni su posjetitelji misije, a mnogi su i poznati dobročinitelji, koji su pomagali i još uvijek pomažu potrebnima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. „Nijemci nas nisu zaboravili“, kazao je dugogodišnji voditelj misije mons. Alojzije Petrović, koji je zahvalio svima koji su na bilo koji način pomagali oko organizacije. „Posebno zahvaljujem našim ugostiteljima koji kao i uvijek pomažu. Da trud svih nas nije bio uzaludan, pokazuje i to što smo skupili preko 2.000 eura koje ćemo zajedno s milostinjom s mise polnoćke poslati kao dar djeci s posebnim potrebama u domovini.“ Za bogati izbor domaćih jela i pića pobrinule su se vrijedne domaćice, a za glazbeni ugođaj misijski glazbenici. **Jakov Vranković**

BREMEN

Dar zovičkoj osnovnoj školi

Roditelji i učenici Hrvatske dopunske škole (HDŠ) Antuna Mihanovića iz Bremena, Wilhelmshavena i Bremerhavena, u sjevernom dijelu Njemačke sudjelovali su u humanitarnoj pomoći namijenjenoj učenicima jedne hrvatske škole u Bosni i Hercegovini koji rade pod iznimno teškim uvjetima. Akcija je nazvana „Mislimo na vas!“. Od priloga na priredbama za sv. Nikolu i Božić te prihoda od tombole prikupljeno je 520 eura. Novac je odlukom Školskog odbora predan osnovnoj školi Zovik kod Brčkog u Bosanskoj posavini. U ime bremenske HDŠ dar je ravnatelju zovičke škole Tomislavu Vondrušu predao organizator i voditelj škole Ilija Nikić. Ravnatelj Vondruš je zahvalio na daru i obećao da će ga primjereno iskoristiti. Inače, zovička škola od nekadašnjih do 500 učenika danas nakon nedavnog rata ima oko 130 učenika.

I. N.

KASSEL

Biskup Komarica pohodio misiju

Predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine banjolučki biskup mons. dr. Franjo Komarica pohodio je 14. i 15. prosinca Hrvatsku katoličku misiju Kassel. U toj je prigodi, u nedjelju 15. prosinca, u crkvi sv. Elizabete u tome gradu predvodio euharistijsko slavlje u zajedništvu s domaćinom voditeljem misije svećenikom Ivanom Barišićem te referentom za pastoral katolika drugih materinskih jezika u biskupiji Fulda dr. Winfriedom Kurzschenkellom. U misnom slavlju sudjelovalo je

glazbenom skupinom. Polaznici vjeronauka pod vodstvom past. suradnice Jelice Žigrović izveli su igrokaz pod nazivom „Nebeski radio“. Vlač. Barišić je u toj prigodi predao mons. Komarici misijski dar u iznosu od 6.000 eura za obitelji u banjolučkoj biskupiji.

Dan ranije, u subotu, 14. prosinca, biskup Komarica sastao se u misijskoj dvorani s vjernicima. Govorio im je o situaciji u banjolučkoj biskupiji, ali i cijeloj BiH te odnosu svjetske politike prema tom dijelu svijeta.

Kruh i oltarnik prinijela je osamdesetogodišnja Zora Bumbar s unucima

više od 500 vjernika, a sve je na početku pozdravio vlač. Barišić, posebno izrazivši dobrodošlicu mons. Komarici. Pozdravnu riječ uputio je i dr. Kurzschenkell. Tijekom mise mons. Komarica je krstio Mariju, peto dijete, Mirka i Ankice Pavić iz Bad Hersfelda. U prikaznim darovima majka petorice sinova, osamdesetogodišnja Zora Bumbar iz Banovaca zajedno s unucima prinijela je kruh i oltarnik. Na kraju mise biskup Komarica blagoslovio je djecu i mlade.

Nikolinjsko i predbožićno slavlje nastavljeno je u „Ingenieurschule“ u Kasselu, a u bogatom programu nastupili su: Nicole, Danijel i Anita te Antun Oršolić — Tunja sa svojom

Uz biskupa Komaricu na susretu je bila i predsjednica Njemačko-hrvatskog društva iz Hannovera Margret Engelking koja na razne načine nastoji olakšati život ljudima u banjolučkoj biskupiji.

Biskup Komarica se toga dana sastao i s predstavnicima hrvatskih nogometnih klubova u Kasselu: DJK „Zagreb — Kroatien — Kassel“ i „Hajduk“ Kassel, koji su mu priredili srdačnu dobrodošlicu.

Valja također istaknuti kako su mons. Komarici izuzetno gostoprимstvo za njegova boravka u Kasselu priredili Ivo i Nada Bumbar, vlasnici „Hotela am Rathaus“ u središtu Kassela. **Tekst i snimka: A. P.**

OBAVIJEŠTI

Nova adresa HKM Bamberg

Kroatische katholische Mission Bamberg (Hrvatska katolička misija Bamberg); Obere Karolinenstr. 1a; 96049 Bamberg; tel. 0951 502580.

Novi telefonski broj Socijalne službe u Bochumu

Socijalna služba u Bochumu nedavno je dobila novi telefonski broj koji glasi: 0234 976679-12; fax: 0234 976679-21.

NAŠI POKOJNICI

† S. Anastazija Fiškuš

Utorak 21. siječnja u Zagrebu je u 61.

godini života i 44. godini redovništva preminula dugogodišnja pastoralna suradnica u HKM Hannover s. Anastazija Fiškuš. Pripadala je družbi Marijinih sestara od čudotvorne medaljice. S. Anastazija je rođena 8. svibnja 1942. u kršćanskoj obitelji u mjestu Škriljevec. U družbu je stupila 1959. U HKM Hannover je djelovala od ožujka 1974. do umirovljenja 2000. Vjernici iz HKM Hannover zadržali su je u lijepoj uspomeni, a u misiji se uz katehizaciju posebno brinula oko crkvenog zbora i folklora. Misiju u Beninu u Africi, u kojoj djeluju Marijine sestre, povremeno pomaže HKM Hannover zašto se s. Anastazija godinama zalagala. U nedjelju 26. siječnja u HKM Hannover skupljen je 821 euro za misiju u Beninu. Djelatnici Hrvatskoga dušobrižničkog ureda, kao i hrvatski pastoralni djelatnici, pamte je kao zauzetu predvoditeljicu pjevanja i sviranja na pastoralnim susretima u Njemačkoj. Pokopana je u petak 24. siječnja na zagrebačkom groblju Mirogoj. Obrede je predvodio župnik iz Šestina Ilija Žugaj uz dvadesetak prisutnih svećenika i velikog broja redovnica. **M. R. Marinov**

† Kata Čuturić

U nedjelju 22. prosinca 2002. iznena-

da je nakon kraće bolesti u obiteljskom domu u Zenici umrla Kata Čuturić. Rođena je 20. siječnja 1924. godine u Topoli kod Viteza u Lašvanskoj dolini u obitelji Šafradin. Udala se 1943. godine za Ivana Čuturića u Zenicu i s njim rodila pet sinova: Dragana, Stjepana, Branimira, Ivana i Franju. Prije dvadeset godina ostala je udovica te je živjela sa svojom djecom i njihovim obiteljima. Kata Čuturić je bila pobožna žena te je vjeru i ljubav prema Bogu i bližnjemu nastojala prenijeti na svoju djecu od kojih je Dragan svećenik, voditelj Hrvatske katoličke misije u Mosbachu. Najteže dane Domovinskog rata proživjela je sa svoja tri sina i njihovim obiteljima u vrijeme blokade Zenice.

Pokopana je na sam Božić, u srijedu 25. prosinca, na mjesnom groblju u Podbrežju kod Zenice. ■

PETAR A. ČOŠIĆ, iz zbirke pjesama „Sjenka za nejaku pticu“, Književna zajednica, Sarajevo, 1985.

O djetinjstvu

*Bilo je sve kao u pjesmi dječaka,
sanjiva polja su cvjetala i rudjela.
U zavičaju mom osipao se
cvijet u pjesmi oporoj.*

*Sve manje sam bio sličan
plesu započetom.*

*U sjenci na mjesecini
moje prelo se rascvjetalo
do nebesa.*

*Mene je sve manje
u nategnutom dahu što traje,
u ljubavi što ljepotom zrači,
s raspjevanim cvijetom u ruci,
da uljudim svijet,
da zaboravljenju ravnotežu gradim.*

Razdani se ...

*Razdani se, moje oko plavo,
puno si čežnje i toplog dodira.
U toj toplini napušteni trotoari
ispod brižnog kestenja sanjare.
Ljudi mile pijani kao duge.*

*Sve, je, ipak, prošlo u neskladu,
za nama su ostala ogoljela stabla...
Sada nas samo doziva meka ravnica,
puna opore šutnje.*

*U neko smjelije vrijeme,
spomen će u ljubav da se pretoči.
A ti, oko moje plavo, budi,
budi tu — još malo.*

U danu usnulom

*Pogledaj me, labude moj dragi,
pogledaj, pa makar to i ne bilo dugo.
Ogrnuo si se snom najljepšeg panonskog cvijeta,
iako u svijetu bez kamena i majke
puste su ruke naše.*

*I ta ista bešika u kojoj smo se sreli,
urasta u našu visinu
K'o neka probuđena trava.*

*Zar obale, među vrbama izdužene, mirišu,
zar to koraci sitni sve dublje u svanuća krvare?*

*O, pogledaj me još dok svoj dlan nudim
i sjeme potopljeno.*

Snimio: Tomislav Rostić

Kad naša tijela slatko zaspu

*Imali smo tijela kao skupo otkriće,
a o bolu nismo tako mnogo znali.
Napor je zakopati ohlađeni prostor
i biti zaljubljen u tijani rast.*

*Između nas ribe se
sunčevom toplinom liječe.
U ranjenom podnebesju
ptice po cijeli dan pjevaju.
Tu u sijenci i naša tijela slatko zaspase.*

*Oh, kako je teško, u ovom podnebesju
biti neprimijećen.*

Pred kraj običaja

*Živjeli smo cijelo stoljeće,
s molitvom
i gladnim korakom.
Isto nam bješe tuga i veselje.
I bolest koja užari
naše usnulo gnijezdo.*

*Pa ipak bilo je opasno
tako dalje trajati.*

U podnebesju zatečeni

*Lijepo je biti ptica
i imati u oku nježno nebo.
U treperenju sjajnih glasnica
i naporu praznine sve je zrak.
Sunce pušta svjetlost u gipki vjetar.
Sjeme u svom vještom kruženju
iščekuje trajnu visinu.
Sva se nježnost u pukotine izljuje.*

*U očima nam nebo
golemo kao Modra planina.
Glasan vid i vlastito lebdjenje,
izgubili su svoj smisao
pod krilima podnebesja.*

*I nije nam jasno, zašto sve mlado,
zašto sve hudo, zašto sve pernato,
u prahu i pepelu svoju igru završi?*

Vrijedan doprinos hrvatskoj historiografiji

|| Dr. Ljudevit Krmpotić: „Car Franjo I. u Hrvatskoj 1818.“, svezak I. i II., ||
Naklada „Hrvatski zapisnik“, Hannover-Čakovec, 2002., 814 str.

Nakon više zapaženih prijevoda, kao što su „Izveštaji o utvrđivanju granica Hrvatskog kraljevstva od 16. do 18. stoljeća“ (1997.) ili putopisa Nadvojvode Ludwiga Salvatora v. Habsburga jahtom duž hrvatske obale (1998.) ili pak A. J. Evansovih Ilirskih pisama (2001.) s pogovorom i kritičkom obradom, a sve u nakladi „Hrvatskoga zapisnika“, Hannover-Čakovec, dr. Krmpotić je nedavno objavio i kritički priređen putopis pod naslovom „Car Franjo I. u Hrvatskoj 1818.“, u dva sveska, a kako se čuje u pripremi je i treći svezak istoga prijevoda.

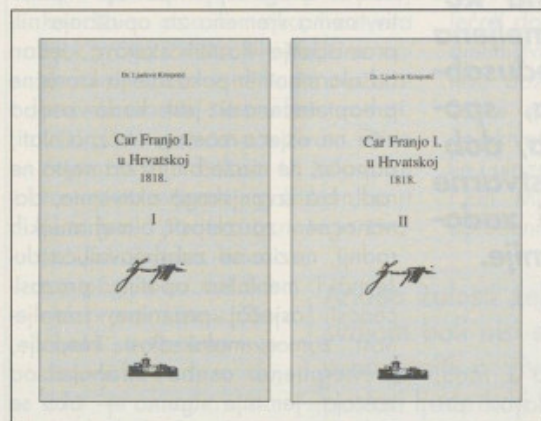
Prije samog osvrta na sadržaj i strukturu spomenutih Putopisa, koji su istovremeno i vrijedan povijesni izvor, potrebno je istaknuti, da u hrvatskoj historiografiji i nije zabilježeno putovanje cara i kralja Franje I. Habsburškog u Hrvatskoj 1818., koje je, kako pomno svjedoče upravo objavljeni Krmpotićevi prijevodi, trajalo gotovo tri mjeseca (od 10. travnja do 3. srpnja). Također prema Krmpotićevu uvodu u kronološki slijed putopisa, Franjo I. je putovao srednjim i južnim hrvatskim primorjem, a potom se zaputio u unutrašnjost „turskom“ granicom (misli se na Bosnu zaposjednutu od Osmanlija) — do Zagreba te se preko Hrvatskog zagorja i preko Mađarske vratio u Beč, u koji je stigao 3. srpnja 1918. g.

Međutim za razumijevanje carevih putopisa kroz Hrvatsku, koje je s puno strpljivosti, ali i dobrog poznavanja njemačkog jezika, uspio sistematizirati i prirediti dr. Krmpotić, valja kazati i nekoliko riječi o caru i kralju Franji I. Habsburškom. Riječ je o čovjeku čije dugogodišnje razdoblje vladanja (carevanja i kraljevanja) možemo prikazati u dva glavna, ali i različita vremenska razdoblja. Prvo je doba od 1792. do 1815. kada je Franjo I. u neprekidnom ratu s francuskom revolucijom i s Napoleonovim carstvom, a u drugo doba od 1815. do 1835. vlada doduše mir na granicama njegova carstva i kraljevine, ali je on zato u čestim sporovima sa svojim „podanicima“ potiskujući stalno njihove „slobodoumne težnje“.

Valja istaknuti kako je prevodilac carevih zapisa iste na više mjesta po-

pratio najnužnijim komentarima, koji olakšavaju razumijevanje bilježaka, odnosno putopisa, koji bez sumnje imaju za nas veliku povijesnu vrijednost, kako u smislu historiografije, tako i u smislu urbanizacije, umjetnosti, i kulture uopće. Dodatnu i to dokumentarnu vrijednost putnim zapisima cara

samom gradu Kotoru, zatim Crnoj Gori, odnosno problemima careve politike u pogledu rješavanja statusa Crne Gore i tadašnje pokrajine Albanije. Na prvom je mjestu prijevod Spomenice o Kotorskom zaljevu koja sadrži vrijedne podatke od povijesnog i zemljopisnog značenja, također i u pogledu geneze te osnivanja katoličke biskupije u gradu Kotoru još u doba ranog kršćanstva. Objavljeni prijevod Spomenice o Kotorskom zaljevu, kao i samom gradu Kotoru, sadrži također i dragocjene podatke o njegovu pučanstvu, glavnim zanimanjima, a ta su uz ratarstvo i stočarstvo, također vinogradarstvo i maslinarstvo, zatim trgovina i obrt, te osobito pomorstvo, čije

se sposobnosti i marljivost osobito hvalje. Tu su podaci koji svjedoče i o napadu Crnogoraca na Bokotorski zaljev 1813./14. godine, koji kao što znamo nije dao rezultata jer je grad Kotor kao i pripadajući zaljev, nakon sloma Napoleonova Carstva, došao pod vlast Austrije, a ne hrvatskog Sabora i bana, kako je to hrvatski narod s pravom očekivao. Prema tome, I. i II. svezak prijevoda s njemačkog i dijelom s talijanskog jezika, pod naslovom „Car Franjo I. u Hrvatskoj“, što ga je načinio dr. Ljudevit Krmpotić, koji je istovremeno i dobar poznavalac obaju europskih jezika, djelo je od izuzetnog značenja za cjelokupnu hrvatsku povijest i kulturu uopće, ali i izvorno svjedočanstvo, da su Hrvatska i Europa i u tijeku modernoga 19. stoljeća dijelile zajedničku životnu sudbinu. Krmpotićevi prijevodi napisani su lijepim hrvatskim jezikom i na visokoj književnoj razini te su obogaćeni brojnim i vrijednim likovnim priložima, što njegovu djelu daje dodatnu novu vrijednost.

Dr. sc. Agneza Szabo

Narudžbe:

Dr. Louis Krmpotić, Hz-Verlag,
Georgstr. 36, 30159 Hannover;
Tel. 0511 329136;
Fax. 0511 3632903

Preopterećeni roditelji

Najbolje zaštitno sredstvo protiv prevelike i dugotrajne iscrpljenosti je zdrava, otvorena, dosljedna komunikacija, utemeljena na načelima međusobnog uvažavanja, sposobnosti slušanja, dobrotamjernosti i stvarne volje da se živi zadovoljnije i kvalitetnije.

„Turbo-život“

Užurbani način života i rada, mnogobrojne obveze, poslovni i privatni termini diktiraju tempo života prosječne obitelji, što se nerijetko svodi na utrku s vremenom. U slučaju iseljeničkih obitelji, koje žive na dva ili više kolosijeka, manjak vremena za osvježanje snaga i ideja često postaje problemom broj jedan. U sveopćoj strci da se — u materijalnome pogledu — što više ostvari za što kraće vrijeme, mnogi roditelji neprimjetno „izgore“, i to na onoj fronti na kojoj nisu niti sanjali — odgoj djece. Međutim, prije nego vam ponove duge „litanije“ kako su za svoju djecu dali sve što su mogli, i još malo više, nužno je postaviti im bolno, ali nezaobilazno pitanje: kakvim životom živite. Nakon prvotnoga razočaranja, možebitne klonulosti duhom, pomanjkanja mentalnih i psihičkih rezervi, spoznaju da je zapravo riječ o posvemašnjoj preopterećenosti. U trenutku kada neki važni obiteljski planovi budu ozbiljno kompromitirani ili zauvijek propadnu, ti isti roditelji priznaju samima sebi da su si „natovarili“ na leđa bezbroj nevažnih stvari, da su se prerano i bespotrebno „istrošili“.

Kao i uvijek, u rješavanju ovakvih problema treba početi od sebe.

Znakovi preopterećenosti

Do iscrpljenosti roditelja dolazi uslijed sustavne, dugoročne i nepri-

mjerene preopterećenosti na više ključnih životnih područja, što dovodi do pomanjkanja prijeko potrebne energije — kao kada motoru ponestane ulja... Budući da u takvom načinu života uspjeh postaje imperativ, nema vremena za opuštanje niti promišljanje vlastitih stavova. Jedan od alarmantnih pokazatelja kronične preopterećenosti jest kada osoba više ne osjeća zamor, ne zna stati; dapače, ne može biti, a da nešto ne radi. Iza izvanjskoga aktivizma, danonoćne zauzetosti, mehaničkih radnji, nazire se zabrinjavajuća duševna i mentalna apatija, prezasićenost, osjećaj praznine, iscrpljenost, zamor, malaksalost. Nadalje, preiscrpljena osoba strahuje od zastoja, jer nije sigurna — ako se jednom zaustavi — hoće li ponovno moći postići isti „broj okretaja“.

U takvome stanju napetosti, razdražljivosti, na rubu izdržljivosti, zahtjevi i potrebe djece katkada postaju ona kap vode koja prepuni čašu. Nakon početnih eksplozija, oštih sukoba i podulje šutnje, članovi obitelji se povlače svatko u svoj svijet nezadovoljstva, frustracije i nemoći. Bitna razlika u odnosu snaga postaje očigledna: iscrpljenost i preopterećenost roditelja signaliziraju djeci njihovu slabost, ranjivost, razjedinjenost, nesposobnost da im se odlučno i jedinstveno suprostave. Ono što se u takvim situacijama događa samo od sebe je uzajamno optuživanje roditelja, grubo prigovarivanje, bezobzirno traženje krivca, banaliziranje ili obmanjivanje samih sebe.

Nastanak preopterećenosti

Na samome izvoru preopterećenosti nalazi se povećana potreba, pa i prisila, samodokazivanja, uspjeha pod svaku cijenu. Da bi se ostvarili zadani ciljevi, nužan je pojačani angažman, zbog kojega se — malo po malo — zapostavljaju vlastite potrebe, odmor, opuštanje, zabava, hobi, druženje, slobodno vrijeme. Povećani radni angažman dono-

Piše: Marijan Markotić

si sa sobom produženu, a potom trajnu odsutnost, koja znači sustavno „preskakanje“, zaobilaženje, izbjegavanje, odgađanje svakodnevnih vrućih tema.

Dok pojedina djeca reagiraju povlačenjem u sebe, šutnjom, prikrivenom gorčinom, druga se suprotstavljaju otvoreno praveći ispade, provokacije, dolaze u sukob sa zakonom i okolinom. Na izmaku snaga, na rubu živaca i strpljenja, roditelje obuzima očaj, rezignacija, besmisao, mrak.

U odnosu prema djeci posljedice preopterećenosti postaju vidljive u odgojnim stavovima u obliku krajnje netolerantnosti, prevelike zahtjevnosti, bolesnoga perfekcionizma, ucjenjivanja, emocionalne labilnosti, optužbi na račun djeteta zbog „pokvarenih planova“, prijetnji i pogrda zbog tobožnje nezahvalnosti. Konačni rasplet situacije kronično, nepovratno preopterećene obitelji u pravilu završava njezinim totalnim raspadom. I da tragedija bude potpuna, nitko nikome ne može pomoći!

Kako spriječiti preopterećenost?

Pravi način da se spriječi preopterećenost sastoji se u otklanjanju njezinih stvarnih uzroka, koji se odnose na jednostrani način razmišljanja, poimanja života, vrlo površnu i neučinkovitu komunikaciju, bezobzirno postupanje sa samim sobom, postavljanje nedostižnih životnih ciljeva. Jedno od temeljnih obilježja preopterećenih roditelja je kategorični način razmišljanja na „sve ili ništa“. Po njemu, sve ono što se ne uklapa u njihov koncept, viziju života, kao da ne postoji. Samo po sebi razumljivo je zašto takav pristup životu na duge staze užasno zamara, gubi na smislu i užitku, vodi u samoizolaciju i mentalno sljepilo.

Normalna opterećenja prerastaju u stresove onoga trenutka kada „troše previše struje“, kada nam nedostaje opuštenosti, mentalne svježine i unutarne snage za njihovo uspješno

rješavanje. Sva opterećenja, međutim, nisu „bogomdana“, nepromjenljiva. Mi možemo znatno utjecati na njih.

Najbolje zaštitno sredstvo protiv prevelike i dugotrajne iscrpljenosti je zdrava, otvorena, dosljedna komunikacija, utemeljena na načelima međusobnog uvažavanja, sposobnosti slušanja, dobronamjernosti i stvarne volje da se živi zadovoljnije i kvalitetnije.

Za razliku od normalno opterećene osobe, trajno preopterećena osoba sve više zapostavlja, „troši“ sebe do bescijenja. Preopterećenost, dakako, može poslužiti kao elegantni izgovor za brojne nesuglasice u svakodnevnom životu. Ponovno uspostavljanje zdrave doze opterećenosti ponajprije zahtijeva detaljni „servis“ samoga sebe.

Kad čovjek izgubi kontakt sa samim sobom, kada u svojim postupcima i odnosu prema okolini više ne prepoznaje samoga sebe, nastupio je krajnji trenutak da se zamisli nad svojim stanjem! U stvarnosti to obično izgleda bitno drukčije: tek kad patimo, možda obolimo, počinjemo misliti i voditi računa o sebi.

Biti roditelj

Žurba. Cik je zore, a već naprežem moždane vijuge do maksimuma. Kakvo je vrijeme vani? Je li odjeća koju sam djetetu navečer pripremila dobra za danas? Uh, danas ide smeće. Juriš s vrećama pred ogradu. Zvoni mobilni. S posla, danas neka budem stand-by, jer dolaze stranci. Dok razgovaram, pas uspijeva izgristi vreću za smeće i... oduzima mi vrijeme za jutarnju kavu. Danas je i roditeljski sastanak u školi.

Spremajući dijete za školu, molim za strpljenje, za razvidnost u moru obveza koje pretrpavaju moje dane. Sve to uz zahvalu što danas imam posao, zdravlje, sve, sve osim možda osjećaja da se imam vremena skloniti u najmirniji zakutak svoje duše i porazgovoriti s Bogom. I sjetim se Calderona: „Ništa u meni nije ostalo osim suhe, spržene saharske žeđi, gotovo smiješne ljubavne gladi, neutažive čežnje, prazna srca.“ Smiluj se mom praznom srcu!

Zrinka Kovačić

Andeo žalosti

Andeo žalosti želi te sačuvati od života bez elana. Želi ti dati nova krila, da se vineš u zrak i da s visine možeš gledati na poremećeno. Želi ti darovati novi polet, pozvati te na nove zadaće.

Spomen na žalost spomen je na naše pokojnike za kojima žalimo. Tu žalost ne smijemo zanemariti. Tko nju preskače, preskače i spomen na drage pokojnike, kao što su otac ili majka, i zatvara tijek svoga života. Ne treba se onda čuditi zašto se netko ne može ispravno veseliti, što mu leži na duši, i što ga to sprječava u životu. To je neproživljena žalost. U žalosti se rastajemo svjesno s gubitkom, smrt je otrgnula čovjeka iz našega života. Još jednom bacimo pogled na naš odnos prema njemu. Sjećamo se što smo sve doživjeli s njim što nam je značilo, što nam je darovao. Ne zatvaramo oči pred težinom koju smo doživjeli s njime, pred bolima koje nam je nanio, pred nejasnoćama i pred neizgovorenim. Mnogi se čude da se u njihovom životu povećava bijes. I to može biti. Žalost razjašnjava naš odnos i stavlja nas na novu razinu. Ako smo se žalostili, tada možemo graditi novi odnos prema pokojniku, on nam je nutarnji pratilac. Ni je jednostavno iščeznuo. Mnogo puta susrećemo ga u snu. U snu nam govori riječi koje nam i dalje pomažu. Možda nas jednostavno podsjeća na to, što bismo trebali dalje činiti. U žalosti otkrivamo stvarnost drugoga. Za vrijeme njegova života upoznali smo samo dio njega. Drugi je dio bio skriven iza maske. Sada znamo što je želio izraziti svojim životom, što je bila najdublja čežnja njegova srca, koju poruku je želio saopćiti svojim životom. Andeo žalosti ne želi te poučiti samo o pravoj žalosti za pokojnikom. On ima mnogo prigoda u kojima te želi uvesti u umjetnost, prošlost i nerazjašnjenost kako bi nadoknadio ono što si iza sebe ostavio. To je žalost zbog svega što nisi živio u životu. Doživljam

mnoge ljude koji najednom osjećaju kako su prevareni u svom životu. Nikadani su smjeli živjeti što su željeli. Na pritisak roditelja i učitelja morali su činiti ono u čemu se nisu osjećali dobro. Spoznali su da im je djetinjstvo bilo bolno i da nikada nisu doživjeli stvarnu zaštićenost. Takve spoznaje bole. Njih treba oplakivati. Inače određuju nas i dalje i ulaze tajno u svaku našu misao i čin. Mi ne primjećujemo zašto u određenim situacijama reagiramo

Andeo žalosti želi ti posvjestiti da sa svojom boli nisi sam i da će ti on bol promijeniti u životnost. Možda će ti poslati ljude koji će biti uza te u tvojoj žalosti; koji će te razumjeti, s tobom suosjećati i koji će ti otvoriti oči jer ti se sada otvara nova mogućnost.

osjetljivo ili kruto. To je nedoživljena žalost zbog razočaranja koju nam je pripremio život. U našem djetinjstvu nema samo razočaranja. Uvijek iznova doživljavamo kako je poremećen odnos, kako sjedimo pred gomilom krhotina našega života. Nasukali smo se. Svi ideali koje smo željeli ostvariti pokazali se kao iluzije. Sada sjedimo tu, razočarani, bez zanos. Jedan čovjek mislio je jednom o poremećenom odnosu, osjećao se kao da su mu odsječena krila. Andeo žalosti želi te sačuvati od života bez elana. Želi ti dati nova krila, da se vineš u zrak i da s visine možeš gledati na poremećeno. Želi ti darovati novi polet, pozvati te na nove zadaće. On te ne može sačuvati od boli, koja nam znači žalost. Prema toj boli možeš se postaviti. Andeo žalosti želi ti posvjestiti da sa svojom boli nisi sam i da će ti on bol promijeniti u životnost. Možda će ti poslati ljude koji će biti uza te u tvojoj žalosti; koji će te razumjeti, s tobom suosjećati i koji će ti otvoriti oči jer ti se sada otvara nova mogućnost.

Priredio: Jozo Župić

Godina Biblije

Rješenje pošaljite najkasnije do 25.2.2003.

Mariofil Soldo	Nakaza s pasjom glavom	Posljednja knjiga Biblije	Mali poklon	Glumica iz „Spasilacke službe“	Uređena obala u gradskoj luci	Skandinavski bogovi nebesnici	Kraći tekstovi urezani na čemu	Pokazna zamjenica	Slavko Juraga	Meksičko alkoholno piće	Žitarica ovas, hrana za konje	Treća nepoznanica	Hvalospjev	Sveto pismo
Stanje onoga što je poderano											Košarkaš Kukoč			
Bibl. knjige, Mojsijevo petoknjižje ...												Didim		
Proglasiti krivim									Planina u Makedoniji			Ogledalo na motor. vozilu		
Glas koji puštaju gavrani, vrana						Fosfor		Pozor-nice	Tvar za bojenje					„Litra“
						Neukusno djelo		„License“						Red riba (grdobinke)
Regija u Hrvatskoj					Mjera za tekuć. (mn.)									
					Pitomi kesten									
Ante Vican			Zračenje									Mjesto blaženstva		
			Sumpor									„Rabat“		
Sportasi-ca u čamcu koja vesla											Nogometni klub iz Rima			
Aleksandar Nje-vjerov			Erbiji								Venecija			Odboj-kašica Kalebić
			Krmna biljka								Bibl. knjige: Evanđelja, Djela apostolska, poslanice, apokalipsa			
Mjesto u općini Ljubuški											Pjeva-čica Badrić			
„Živa zajednica“	... mu groma-va	Njemački jedan									Poznati antioksi-dans			
		Gl. grad Krete												
Morski gla-vonožac						Mnogo se smijati ... od smijeha					Ruko-metaš „Badela“ Igor			
Krilo zgrade; probavni ...														Onaj koji se odaje rakiji
Ognjen Alujević			Koji pri-pada njoj, njezin	„Razred“			Starogr-čki Bog rata	Plesni ili bračni ...	Kisik	Dvoje tegleće marmе u zaprezi	„Zapad“		Pavle Radić	
				Igor Tudor							Vojnički kruh		Nizo-zemska	
Prva knjiga Mojsi-jevog petoknjižja														
	Inat													
Pleten-ka, kota-rica									Bivši skijas, Vedran					
									Završetak molitve					
Japanski najsitniji novac				Prostor za drž. gmaz.								Koji je slabe kvalitete	Italija	
				Zavareno mjesto									Plivačica Sršen	
„Kiloom“		Otok Višana					Kralj u staroj Sparti							
		Dalibor Pavlik					Goran Ivanišević							
Španjolska RTV nagrada							Duhovita dosjetka			Mjera za masu (1000 kg)				
							Tajland			Ugljik				
Švedska		Odje-ljak, poštanski ...										Biljka oštrica		

Crkve moraju mnogo učiti

Istaknuti pastoralni teolog dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Beču **ddr. Paul Michael Zulehner** je u razgovoru za „Glas Koncila“ na pitanje, koje je sve pogreške učinila Crkva nakon pada komunizma u tim zemljama, možda i u Hrvatskoj, istaknuo: Crkve moraju nakon pada komunizma mnogo toga novog učiti, u isto vrijeme moraju se i nečega „odučiti“. Trebaju se odučiti ugodne atmosfere jedne Crkve skrivene u sakristiji koja je udaljena od društvene odgovornosti. Ona treba učiti da je Crkva sol zemlje i svjetlost svijeta i da se kao takva mora na mudri način umiješati u društvena događanja (preko laika, udruženja i Katoličke akcije), ne bi li tako usadila evanđelje u kulturu. Postoji kušnja da se krene prema natrag i da se tamo nastavi gdje se oko 1950. moralo prestati zbog toga jer su je na to prisilili komunisti, a to nije dobar put. Također je premalo ako se preuzmu sa-

mo zapadna dostignuća. Najbolje je da se razmisli o pastoralu progona u posljednjih četrdeset godina i da se pita koju je lekciju Bog dao svojoj Crkvi. Na pitanje, zašto danas može biti netko ponosan svojim pripadništvom Katoličkoj Crkvi, prof. Zulehner je kazao: Danas vidimo jasno da čovjek samo onda posjeduje svoje dostojanstvo i nepovredivost ako je povezan s Bogom. To je bio i jedan od glavnih razloga zašto je Crkva u totalitarnim komunističkim režimima bila prvi neprijatelj. Komunizam je htio obuhvatiti potpunog čovjeka, s njegovim tijelom i dušom, privatno i javno. Crkva je nasuprot tome učila uvijek smireno i u slobodi da takav zahvat nije moguć ni dopustiv. Tako je Crkva uvijek antitotalitarna i najbolja odvjetnica slobode i ljudskog dostojanstva. Osim toga, mnoga bi moderna društva bila socijalno hladnija i siromašnija kad ne bi bilo solidarnosti Crkava, redova, župnih zajednica. Ja sam stoga „ljubitelj Crkve“, ponosan na to da sam od Boga pozvan u Katoličku Crkvu. ■

Veliki potencijal hrvatske dijaspore

Predsjednik Hrvatske akademije Amerike **Vedoran Nazor** je u razgovoru za „Večernji list“ o odnosu hrvatske dijaspore i Hrvatske između ostaloga istaknuo: Hrvatska je dijaspora vezana uz domovinu i tu emocionalnu povezanost ne može spriječiti ni potaknuti ni jedna hrvatska vlada. (...) Dijaspore je sretna što postoji samostalna hrvatska država i to je za nas najvažnije. Visina suradnje ovisi o trenutku i utjecaju vremena u kojem živimo. Ipak, službeni bi se Zagreb trebao potruditi obnoviti euforiju koja je postojala za stvaranja države, u što bi trebalo uložiti puno truda. No ja mislim da bi se to i isplatilo. U dijaspori žive sposobni i imućni Hrvati koji još mogu i kapitalom i znanjem pomoći da se prebrodi gospodarska kriza. (...) Hrvati su uspješni diljem svijeta i naučili su funkcionirati poslovno u drugačijim sustavima nego što je onaj u Hrvatskoj. Nije problem Hrvatska ili nečija želja da se

vratimo ili da se ne pojavljujemo, nego sustav koji treba mijenjati. Investicije ne traže emocionalno pokriće i ne mogu se učiniti uspješnim samo željom da se čovjek vrati u rodni kraj i tamo otvori tvornicu. Treba robu prodati, treba znati poslovati u uvjetima koji su često nelogični i nama u Americi nejasni. Usto, pravna nesigurnost otežava situaciju jer nitko ne može jamčiti da će se pravo ostvariti onako brzo kao u Americi. To je proces koji će potrajati. (...) Devedesete su bile zlatne godine i nikome ništa nije bilo teško učiniti za osamostaljenje Hrvatske i za obranu od agresije. Pa, dijaspora stalno pomaže svojim obiteljima, različitim organizacijama... Slažem se da je to znatno manje nego prije desetak godina. Ljudi negoduju zbog zabrane glasovanja za dijasporu. Smetaju im mnoge stvari, ali pretpostavljam da će sponzoriranje izbornih stranaka ovisiti o ljudima i programima koji će nuditi. U dijaspori postoji veliki ljudski potencijal koji može pomoći i njega svaka vlada treba iskoristiti. ■

HRVATSKI ŠPORTSKI USPJESI

LISABON: SVJETSKO RUKOMETNO PRVENSTVO

Hrvatska prvak svijeta!

Pobjedom nad Njemačkom u finalu, 34:31, hrvatski rukometaši osvojili su u nedjelju 2. veljače naslov svjetskih prvaka i time ostvarili jedan od najvećih uspjeha hrvatskog športa.

Hrvatski rukometaši ostvarili su u nedjelju 2. veljače jedan od najvećih uspjeha hrvatskog športa. Hrvatska je po prvi put u povijesti

Balić (desno) postiže pogodak pored Schwarzera

postala prvak svijeta. U finalu je ju načkom igrom pobijedila jednog od favorita, Njemačku, 34:31.

Uspjeh je tim veći ako se uzme u obzir da Hrvate nitko nije svrstavao u krug favorita i da je riječ o jednoj od dvije najmlađe reprezentacije koje su sudjelovale na svjetskom prvenstvu. Nakon dramatičnog polufinala protiv Španjolske u subotu 1. veljače, koje je okončano tek poslije dva produžetka, izabranici Line Červara predvođeni sjajnim Džombom upotpunosti su nadigrali Nijemce i zasluženo došli do naslova prvaka. **F.B./HINA**

Savjet od psihologa

Dode Marko kod psihologa i pita za savjet:

- Doktore, ja više ne znam što ću činiti, u bezizlaznoj sam situaciji. Moja me žena ne podnosi kad sam pijan, a ja nju ne podnosim kad sam trijezan.

Pljuska bez razloga

Nakon burne scene popraćene vi-
skom i ljutnjom, otac
pljusne dijete pa ga upita:

- Tako! A sad mi reci, zbog čega sam te morao pljusnuti?
- Vidiš kakav si ti — kroz plač odgovori dijete — pljusneš me, a ne znaš niti zašto.

Budi miran, Jure!

Mladi tata vozi kroz park dječja kolica, a dijete u njima vrišti i plače iz svega glasa. Otac uporno ponavlja:

- Budi miran, Jure, Jure, budi miran!!!!
- Promatra to jedna gospođa pa pride kolicima i nagne se nad dijete:
- Zašto mali Jure tako jako plače? Pa tako veliki dečko ne bi smio plakati.
- A djetetov će otac nato:
- Gospođo, to nije dečko nego curica. I zove se Anita. A Jure sam ja!

Domaća zadaća

- Tatice moj dragi, moram ti reći da je učiteljica skužila da ste mi zadaću napisali ti i stric Ante.
- Pa po čemu je to zaključila?
- Rekla je da toliko gluposti nikako ne može napisati jedan čovjek.

Otac kupa sina

Kupa ponosni otac sina u kadi pa mu reče:

- I zašto misliš da ja to ne radim jednako dobro kao i mama? Što tome fali?
- Ne fali ništa! Samo kad me mama kupa, ona mi prije skine cipele.

Što treba znati o gripi

Gripa je zarazna bolest koja najčešće zahvaća dišne puteve. Prenosi se kapljičnom infekcijom, a vrlo često dolazi kao epidemija. Poznata je npr. epidemija gripe (španjolska gripa) 1918. koja je pokosila milijune ljudskih života. Epidemije gripe nastupaju sezonski i to zimi i u proljeće, kad su zbog niske temperature češće prehlade. Uzročnik gripe najčešće je virus. Gripa može biti bezazleno oboljenje, ali katkada je teško oboljenje, koje veoma iscrpljuje organizam, što ima za posljedicu dugotrajno oporavljanje organizma nakon gripe. Bolest počinje iznenada. Simptomi gripe su sljedeći: drhtavica, groznica, glavobolja, bolovi u čitavom tijelu i iznemoglost. Nakon dva do tri dana temperatura tijela pada, svi simptomi nestanu, a ostaje samo slabost. Ako tjelesna temperatura ne padne za pet do šest dana, treba posumnjati na neku komplikaciju, ili neku drugu bolest, koja počinje slično kao gripa. Postoje različiti oblici gripe. Kod takoz-

va-
nog

respirativnog (dišnog) oblika prevladavaju simptomi upale sluznice dišnih putova kao kašalj i kihanje. Kod živčanog oblika te bolesti prevladavaju bolovi, pospanost i depresija. Može doći do gripozne upale mozga, koja može ostaviti trajne posljedice u obliku smanjenja psihičkih sposobnosti. Kod trbušne gripe dolazi do povraćanja, proljeva i crijevnih grčevitih napadaja boli s ishodištem obično u trbušnim organima.

Liječenje: uvijek treba leći u krevet i odležati nekoliko dana. U protivnom slučaju postoji mogućnost komplikacija, od kojih je najčešća upala pluća, koja osobito često dolazi kod starijih ljudi. Treba uzimati antipiretike (aspirin, kombinirani prašci i sl.), C-vitamin u velikim dozama, sredstva za iskašljavanje i dr. Kod komplikacija daju se sulfonamidi i penicilin. U vrijeme oporavljanja organizma nakon preboljele gripe treba uzimati sredstva za jačanje.

STIŽE
GRIPA!

Štrceni prhki kolači

Sastojci za osamdesetak kolačića:
30 dag maslaca; 25 dag šećera u prahu; 12 1/2dag škrobnog brašna; 3/16 l mlijeka; 1 navršak noža soli; naribana korica 1 limuna; 50 dag brašna; 10 dag čokoladne masne ocakline. Za lim: maslac.

Svaki kolačić ima otprilike 70 kalorija.

Namažite maslacem jedan ili dva lima. Razmrvite maslac sa šećerom u prahu i škrobnim brašnoim da dobijete glatku smjesu, ali je nemojte miješati da se ne zapjeni. Umiješajte 1/8 l mlijeka, sol, limunovu koru i na kraju prosijano brašno. Zamijesite tijesto, zatim pomalo dolijevajte mlijeko da dobijete tijesto koje se može štrcati. Zagrijte pećnicu na 190 stupnjeva. Tijesto možete staviti u štrcaljku zvjezdolikog otvora, pa štrcati na lim kolutiće ili S-oblike ili tijesto možete protjerati kroz stroj za mljevenje s posebnim nastavkom za kolače. Štrcane kolačiće pecite 10-12 minu-

ta na srednjoj prečki da postanu zlatnožuti. Pripremite čokoladnu ocaklinu i u nju zaronite do jedne trećine napola rashladene kolačiće, pa ih poslažite na rešetku da se ocaklina dobro osuši.

RJ. IZ PROŠLOG BROJA

B	E	T	L	E	H	E	M	□	B	O	Ž	I	Ć		
O	K	R	E	T	A	T	I	S	E	□	E	M	U		
G	O	S	P	A	R	□	L	O	L	A	□	I	K		
O	L	A	□	N	A	T	A	L	I	T	E	T	□		
B	O	T	A	□	N	A	N	I	Z	A	T	I	□		
O	G	□	L	E	G	L	O	□	A	□	I	R	A		
J	I	R	A	S	E	K	□	T	R	S	K	A	□		
A	J	A	N	T	□	□	□	□	□	□	V	E	T	O	
Z	A	T	I	R	□	□	□	□	□	□	E	T	I	K	
N	□	K	N	A	□	□	□	□	□	□	T	A	□	T	
O	T	O	□	D	□	□	□	□	□	□	A	□	K	A	
S	R	□	G	A	□	□	□	□	□	□	O	K	O	V	
T	I	S	A	□	□	□	□	□	□	□	B	O	L	J	E
□	K	R	U	G	□	□	J	A	S	L	I	C	E	□	□
P	R	E	D	A	V	A	N	J	E	□	T	O	N	I	□
R	A	T	A	□	I	R	A	N	K	E	□	O	L	□	□
I	L	J	A	□	O	J	A	□	Z	A	L	J	E	V	I
M	A	N	J	I	N	A	□	B	O	L	□	V	I	R	□
A	□	E	L	E	K	T	R	O	□	N	A	Ć	I	□	□

Nagrađen: Nikola Sarić, Lindlar

LUDWIGSBURG

Osmo hodočašće u Lurd

Vjernici iz Hrvatske katoličke misije Ludwigsburg zajedno s voditeljem misije fra Petrom Čirkom (na slici) rado hodočaste u poznato marijansko svetište Lurd. Na slici je (slijeva četvrta po redu) djevojčica Nicole Bauer, rođ. 1991. godine, koja se sprema na svoje osmo hodočašće u Lurd. Nicole je u misiji zajedno sa svojom prijateljicom Marijom Galjer (treća zdesna) također aktivna kao ministrantica. Nicole je u svom spomenaru napisala kako joj je najdraža knjiga upravo Biblija.

KASSEL

Krštenje petog djeteta

Nedavno je banjolučki biskup mons. dr. Franjo Komarica u crkvi sv. Elizabete u Kasselu krstio Mariju, peto dijete, Mirka i Ankice Pavić iz Bad Hersfelda. U toj je prilici otac Mirko pred brojnom hrvatskom vjerničkom zajednicom kazao: „Na Caritasovu nedjelju u službi života moja Ankica i ja donijeli smo peto novorođeno dijete — Mariju, koju ćete danas krstiti. Čvrsto obećavam da ću ostati vjeran vjeri pradjedova i prenijeti na domovinsko ognjište snop djece svoje.“

NÜRNBERG

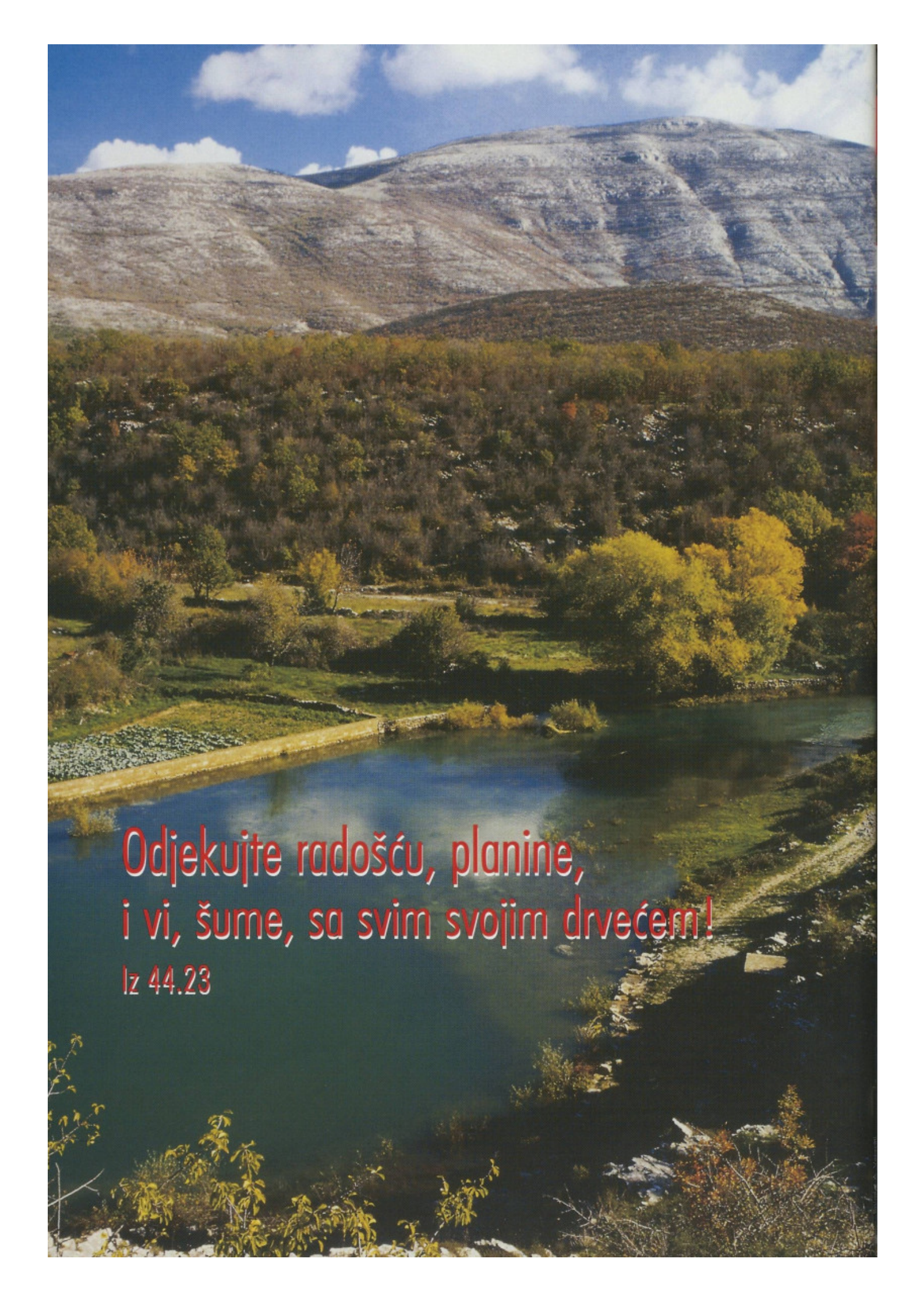
Četrdeseta obljetnica braka

Dugogodišnji članovi Hrvatske katoličke misije u Nürnbergu, bračni par Toni i Marija, r. Gavez, Lovrenčić, nedavno su misnim slavljem u misijskoj kapeli u Nürnbergu proslavili 40. obljetnicu braka.

Marija i Toni rodnom su iz međimurske župe sv. Jurja u kojoj su se i vjenčali. Bog im je podario dvije kćeri. Od 1969. stalno žive u Nürnbergu i aktivni su članovi Misije. Marija je dugogodišnja pjevačica u misijskom crkvenom zboru, a Toni je dugi niz godina bio član misijskog pastoralnog vijeća. Uvijek spremno pomažu i sudjeluju u misijskim aktivnostima.

Voditelj Misije don Mihael Rodić čestitao im je 40. obljetnicu braka. Također im je u ime članova Misije zahvalio za sve što čine za svoju zajednicu, te im je poželio da 50. obljetnicu braka dožive i proslave u Hrvatskoj. M. R.

Odjekujte radošću, planine,
i vi, šume, sa svim svojim drvećem!

Iz 44.23